

MARKAÐURINN

Miðvikudagur 30. desember 2020

48. tölublað | 14. árgangur

FYLGIRIT FRÉTTABLAÐSINS UM VIÐSKIPTI OG FJÁRMÁL

ROLEX

TUDOR

TAG Heuer

LONGINES

NOMOS
GLASHÜTTE

TISSOT

Glæsilegt úrval heimsþekktra
vörumerkja

MICHELSEN
1909

Hafnartorg - 511 1900 - michelsen.is

Tekjurnar fimmfaldist árið 2021
Erlendir fjárfestar sýna Controlant mikinn áhuga. Segja má að við höfum flogið flugvél á meðan við byggðum hana, segir Gísli Herjólfsson forstjóri fyrirtækisins.

Bjartsýni vegna þrautseigju Boga
Álitsgjafar Markaðarins segja Boga Nils mann ársins, hafa sýnt þor að taka erfiðar ákvarðanir í endurskipulagningu Ícelandair, sem skiptu sköpum fyrir efnahagslífið.

Rakleiðis upp á stjörnuhimininn
Controlant sér fram á „sturlaðan vöxt“ vegna samninga við lyfjarisa um notkun á tækni við dreifingu á bóluefni. Eru viðskipti ársins að mati dómnefndar Markaðarins.

Sniðganga útboðs verstu viðskiptin
Ákvörðun stjórnar LIVE um að taka ekki þátt í útboði Ícelandair valin verstu viðskipti ársins 2020. Dómnefndin fer hörðum orðum um „skuggastjórnun“ formanns VR.

Hneppt í heimatilbúna fjötra
Verkalýðsforystan stendur fast við boðaðar launahækkanir og virðist ekki sjá ástæðu til þess að verja störf í landinu með því að draga í land, segir framkvæmdastjóri SI.

2

4

6

8

18

Óraunhæft að reka tvö félög frá Íslandi

Bogi Nils Bogason er maður ársins í íslensku viðskiptalífi, að mati dómnefndar Markaðarins. Hann segir engan veginn raunhæft að hafa tvö innlend flugfélög með tengimiðstöð á Íslandi. Fóru af stað í hlutafjárútboð í algjörri óvissu um hvort einhver lífeyris sjóður myndi taka þátt.
»10-11

Það voru, og eru, mjög margir starfsmenn innan okkar raða í senn ósáttir og sárir vegna framgöngu formanns VR.

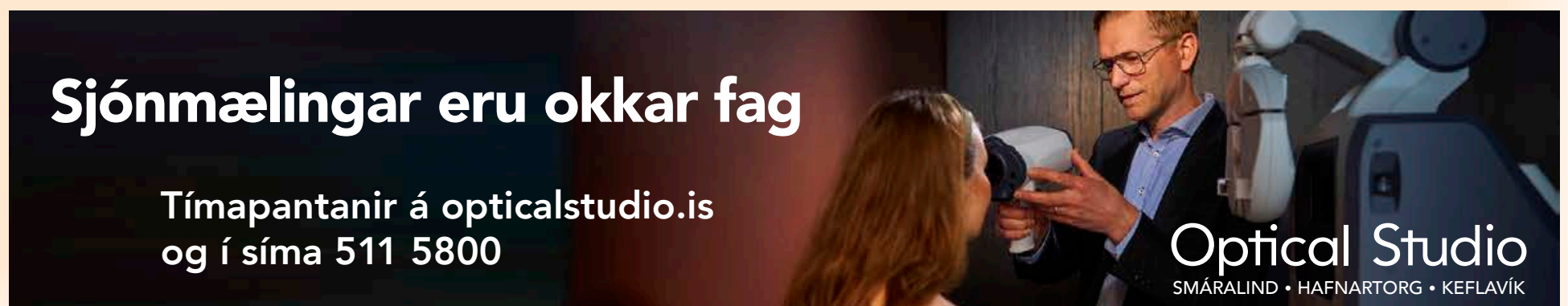

FRÉTTABLAÐID/ERNIR

Sjónmælingar eru okkar fag

Tímappantanir á opticalstudio.is
og í síma 511 5800

Optical Studio
SMÁRALIND • HAFNARTORG • KEFLAVÍK

Dómnefnd Markaðarins

Agnar Tómas Möller, sjóðsstjóri hjá Kviku eignastýringu, **Andrés Jónsson**, eigandi Góðra samskipta, **Andri Þór Guðmundsson**, forstjóri Ölgerðarinnar, **Ari Fenger**, forstjóri 1912, **Arnar Arnarson**, sérfræðingur hjá Kviku, **Árni Mariasson**, forstöðumaður Markaða hjá Landsbankanum, **Ásgeir Friðgeirsson**, almanna-tengill, **Ásgeir Helgi R. Gylfason**, aðstoðarbankastjóri Arion banka, **Ásta Fjeldsted**, framkvæmdastjóri Krónunnar, **Baldur Stefáns-son**, framkvæmdastjóri fyrir-tækjaráðgjafar Kviku, **Benedikt Gíslason**, bankastjóri Arion banka, **Birna Ósk Einarsdóttir**, framkvæmdastjóri sölu- og þjónustusviðs Icelandair, **Birna Einarsdóttir**, bankastjóri Íslands-banka, **Birna Hlín Káradóttir**, yfir-lögfræðingur Arion banka, **Bjarni Ármannsson**, fjárfestir, **Bjarni Ey-vinds Þrastarson**, framkvæmdastjóri markaðsviðskipta hjá Kviku banka, **Bjarni Þórður Bjarnason**, aðstoðarforstjóri Arctica Finance, **Björgvin Guðmundsson**, með-eigandi hjá KOM, **Björgvin Ingi Ólafsson**, sviðsstjóri hjá Deloitte, **Brynja Baldursdóttir**, forstjóri Creditinfo, **Davíð Torfi Ólafsson**, framkvæmdastjóri Íslandshótel, **Grimur Sæmundsen**, forstjóri Bláa lónsins, **Guðjón Ármann Guðjónsson**, forstjóri Hópbíla, **Gunnar Þór Þórarinnsson**, með-eigandi hjá BBA // Fjeldco, **Gunn-laugur Jónsson**, framkvæmdastjóri Fjártækniklasans, **Halldór Karl Halldórsson**, meðeigandi hjá BBA // Fjeldco, **Halldór Kristmannsson**, framkvæmdastjóri hjá Alvogen, **Hannes Frímánn Hrólfsen**, framkvæmdastjóri Kviku eignastýringar, **Haraldur Þórðarson**, forstjóri Fossa markaða, **Heiðar Guðjónsson**, forstjóri Sýnar, **Heiðrún Jónsdóttir**, lögmaður, **Helga Viðarsdóttir**, framkvæmdastjóri Spaks, **Helga Hlín Hákonardóttir**, lögmaður,

Helga Melkorka Óttarsdóttir, meðeigandi hjá LOGOS, **Helga Valfells**, forstjóri Crowberry Capital, **Helgi Magnússon**, aðal-eigandi Torgs útgáfufélags, **Helgi Vífill Júlíusson**, blaðamaður á Markaðinum, **Hermann Þórisson**, forstöðumaður sérhæfðra fjárfestinga hjá Landsbréfum, **Hrefna Ósp Sigfinnsdóttir**, framkvæmdastjóri Markaða hjá Landsbankanum, **Hrönn Greipsdóttir**, framkvæmdastjóri Eldeyjar, **Hörður Ægisson**, ritstjóri Markaðarins, **Iða Brá Benediktsdóttir**, framkvæmdastjóri viðskiptabankasviðs Arion banka, **Jakob Ásmundsson**, ráðgjafi hjá Rapyd Europe, **Jóhann Möller**, framkvæmdastjóri Stefnis, **Jón Gunnar Jónsson**, forstjóri Bankasýslunnar, **Jón Sigurðsson**, stjórnarformaður Stoða, **Kjartan Smári Höskuldsson**, framkvæmdastjóri Íslandssjóða, **Lilja Ósk Einarsdóttir**, bankastjóri Landsbankans, **Magnús Árni Skúlason**, hagfræðingur, **Magnús Harðarson**, forstjóri Kauphallarinnar, **Marínó Örn Tryggvason**, forstjóri Kviku banka, **Sigurður Atli Jónsson**, stjórnarformaður ÍV, **Sigurður Hannesson**, framkvæmdastjóri Samtaka iðnaðarins, **Steingrímur Arnar Finnsson**, framkvæmdastjóri markaðsviðskipta hjá Fossum mörkuðum, **Styrmir Þór Bragason**, forstjóri Arctic Adventures, **Svanhildur Nanna Vigfúsdóttir**, fjárfestir, **Úlfar Steindórsson**, forstjóri Toyota á Íslandi, **Þorbjörn Atli Sveinsson**, sérfræðingur hjá Íslenskum fjárfestum, **Þorsteinn Friðrik Halldórsson**, blaðamaður á Markaðinum, **Þórður Gunnarsson**, blaðamaður á Markaðinum, **Þórður Már Jóhannesson**, stjórnarformaður Festi, **Ægir Már Þórisson**, forstjóri Advania á Íslandi, **Örn Arnarson**, hagfræðingur, **Örn Þorsteinsson**, framkvæmdastjóri Akta sjóða.

MARKAÐURINN

ÚTGÁFUFÉLAG Torg., Kalkofnsvegur 2, 101 Reykjavík, sími 550 5000

Netfang ritstjorn@markadurinn.is | Sími 550 5051

Ritstjóri **Hörður Ægisson** hordur@frettabladid.is

Netfang auglýsingadeildar auglysingar@frettabladid.is Veffang frettabladid.is

Gísli Herjólfsson segir að tekjur Controlant verði hátt í milljarður króna á árinu 2020. FRÉTTABLAÐID/ERNIR

Tekjur Controlant fimmfaldist árið 2021

Erlendir fjárfestar sýna fyrirtækinu mikinn áhuga. Söfnuðu þremur og hálfum milljarði í hlutfé á árinu. Segja má að við höfum flogið flugvél á meðan við byggðum hana, segir Gísli Herjólfsson, um bólufernaverkefnið með Pfizer.

Helgi Vífill Júlíusson
helgivifill@frettabladid.is

Controlant, sem gegnir veigamiklu hlutverki við dreifingu á bóluferni gegn COVID-19 fyrir Pfizer, þreytti frumraun sína í að þjónusta lyfjaíðnað við að vakta hitastig á bóluferni gegn svínaflellu á Íslandi fyrir rúmlega áratug. „Segja má að við höfum statt og stöðugt verið að byggja félagið upp til að takast á við verkefni sem þetta,“ segir Gísli Herjólfsson, framkvæmdastjóri og einn stofnanda Controlant.

Dómnefnd Markaðarins valdi samning Controlant við Pfizer um að dreifa bóluferninu, sem viðskipti ársins. Einnig var nefnt að félagið hefði farið í tvær vel heppnaðar hlutfjárukningar á árinu. Aflað var samtals um þrem og hálfum milljarði króna til að styðja við vöxt fyrirtækisins.

Gísli segir að Pfizer líti á Controlant sem augu og eyru fyrirtækisins við dreifingu á bóluferninu, sem þurfi að geyma við 80 gráðu frost.

Controlant hefur þróað hugbúnað og vélbúnað til að fylgjast með vörum í flutningi svo hægt sé að fylgjast með ástandi og staðsetningu þeirra hvar sem er í heiminum. Gísli bendir á að hlutverk Controlant í dreifingu bólufernisins sé umfangsmeira en svo. Kerfi fyrirtækisins tryggir til dæmis að hver og einn fái réttar upplýsingar, til dæmis hvenær bólufernið muni berast og hvort það sé í lagi að nota það.

Fyrirtækið samdi við Pfizer árið 2019 en ákveðið var í sumar þegar hilla fór undir að bólufernið færi á markað að Controlant myndi fyrst beina kröftum sínum fyrir lyfjari-sann að því að vakta einungis það lyf.

„Þjónusta okkar var á góðri leið með að vera orðið viðmið um hvernig hafa skuli gætur á lyfjum þegar COVID-19 skall á og við höfðum náð samningum við mörg af stærstu lyfjafyrirtækjum heims,“ segir hann.

Verkefnið sem Pfizer stendur

Stjórnvöld hafa ekki leitað til okkar en ég hef rætt við þá hæst settu starfsmenn sem ég hef aðgang að til að reyna að liðka fyrir því verkefni.

frammi fyrir er flókið. „Ekki er um hefðbundna lyfjaflutninga að ræða þar sem gámar eru sendir á dreifimiðstöðvar, lyfjunum skipt í minni pakka og send áfram. Með þeim hætti tæki það bólufernið þrjár vikur að komast í réttar hendur. Nei. Bólufernið þarf að komast á tveimur dögum frá verksmiðju til viðskiptavina um allan heim. Það þarf því að annast dreifingu með allt öðrum hætti og af allt öðrum skala en áður hefur þekkt. Þess vegna skiptir það Pfizer svo miklu máli að vita eins mikið og mögulegt er um flutninga lyfsins á hverjum tíma,“ segir Gísli.

Viðskiptavinir Controlant eru um 200. „Við vildum halda dampi fyrir alla okkar viðskiptavini og koma að dreifingu bólufernisins. Það var of mikil áhætta að beina öllum okkar kröftum að bóluferni sem ekki var komið á markað,“ segir hann.

Með hvaða hætti stilltuð þið fyrirtækinu upp til að sinna ykkar viðskiptavinum og undirbúa mikla dreifingu á bóluferninu?

„Það var ekki auðvelt. Í grunninn urðum við að hrinda í framkvæmd því sem við ætluðum með Pfizer á fimm árum á einungis fimm mánuðum. Segja má að við höfum byggt flugvél á meðan við flugum henni. Ákveðið var að teymið sem vinnur að og þróar grunnkerfi okkar myndi halda áfram sinni vinnu. Þess vegna settum við á fót fimm manna sér-sveit, sem ég fór fyrir, sem vann að því að sérsníða kerfi fyrir Pfizer ofan á grunnkerfið okkar. Teymið er skipað fólki með yfirgripsmikla þekkingu á öllu ferlinu. Það hefði verið erfiðara að koma verkefninu á köppinn ef teymið væri skipað 20 sérhæfðum starfsmönnum þar sem hver og einn hefði sérstakt hlutverk. Þetta teymi mátti ekki hrófla við

grunnkerfinu í því skyni að verja grunnstarfsemina gegn mistökum. Af því leiðir að ef kerfið fyrir Pfizer bílar getum við alltaf nýtt grunnkerfið til að sækja upplýsingar um bólufernið þótt sjálfvirknina skorti.“

- Tókuð þið inn nýtt hlutfé til að standa straum af kostnaði við uppbyggginguna í tengslum við dreifingu á bóluferninu?

„Nei, ekki beinlínis. Stjórnendur Pfizer vissu fullvel að það væri verið að biðja okkur um mikla vinnu á skömmum tíma og því fjármagnar lyfjafyrirtækið vinnuna.“

Controlant velti hátt í milljarði í ár. Gísli segir að tekjur af bólufernaverkefninu verði stór hluti af tekjum Controlant á næsta ári. „Við gerum ráð fyrir að veltan 2021 muni fimmfaldast milli ára,“ segir hann.

„Líkja má dreifingu bólufernis við COVID-19 við tímabundið átaks-verkefni sem vara mun í um tvö ár. Tekjurnar af því verkefni munu dragast saman þegar liða tekur á árið eða fyrri part 2022, en þá taka við önnur verkefni þar sem við erum í innleiðingarfasa hjá öðrum lyfjafyrirtækjum allt næsta ár.“

Merkið þið aukinn áhuga frá erlendum fjárfestum eða fyrirtækjum sem vilja kaupa Controlant eftir að þið komust í heimsfréttirnar vegna bólufernisins?

„Já, en sá áhugi var til staðar áður en við komum að því að dreifa bóluferninu fyrir Pfizer. Fjárfestar eru sífellt að setja sig í samband við okkur. Áhuginn hefur vissulega ekki minnkað eftir að þetta verkefni varð opinbert.“

Hafið þið veitt stjórnvöldum aðstoð við að ræða við Pfizer um að bólufernið íslensku þjóðina á skömmum tíma?

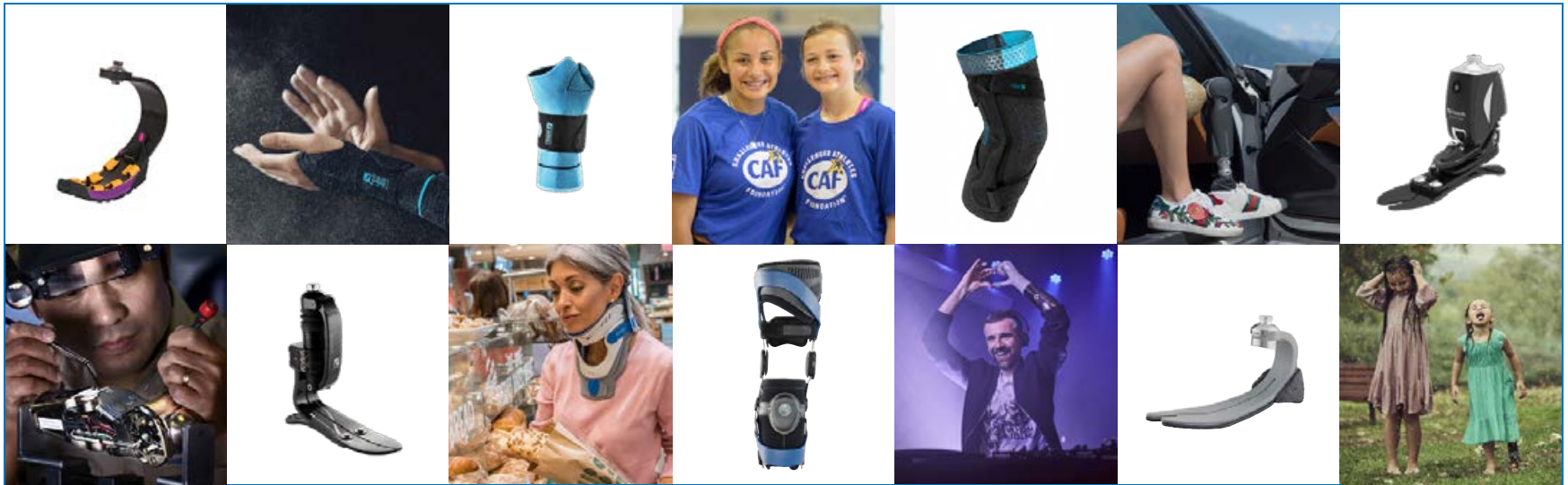
„Stjórnvöld hafa ekki leitað til okkar en ég hef rætt við þá hæst settu starfsmenn sem ég hef aðgang að til að reyna að liðka fyrir því verkefni. Sá ber ábyrgð á allri lyfjadreifingu Pfizer. Hann kemur ekki að þessari ákvörðun en tók vel í erindið og sagðist myndi koma beiðninni áleiðis í réttan farveg. Ég veit ekki hvort það sem ég hafði að segja hefur haft áhrif. Ég veit að mörg önnur ríki hafa sett sig í samband við Pfizer og boðið fram ýmsa aðstoð gegn því að fá meira bóluferni,“ segir Gísli.

RAFMÓTORAR

SCANVER 588 80 40
EHF www.scanver.is

GÍRAR - FÆRIBÖND - RAFMÓTORAR - LEGUR

1971-2021

50

YEARS OF
LIFE WITHOUT
LIMITATIONS

 ÖSSUR®

Fögnum komandi ári!

Árið 2021 markar tímamót í sögu Össurar er við fögnum 50 ára afmæli fyrirtækisins. Við óskum starfsfólki, viðskiptavinum og landsmönnum öllum farsældar á nýju ári.

Stóð með hugmyndinni og uppskar ofurhagnað

2. Ævintýrleg velgengni Davíðs Helgasonar, eins af stofnendum hugbúnaðarfyrirtækisins Unity, vakti mikla athygli á seinni hluta ársins. Hann hafnaði í öðru sæti í vali dómnefndar Markaðarins á manni ársins í íslensku viðskiptalífi.

„Það er ekki að sjá að aðrir hafi verið að gera það svo gott að vörslusafnið þeirra hafi bólignað út um rúmlega 200 milljarða líkt og gerðist í tilfelli Davíðs,“ segir einn af álitsgjöfum Markaðarins.

Davíð Helgason, einn stofnenda Unity

Davíð, sem kom að stofnun Unity árið 2004 og var forstjóri til ársins 2014, á 10,4 milljónir hluta í félaginu eða sem samsvarar fjögurra prósentu hlut. Unity var skráð á markað um miðjan september á þessu ári þar sem útboðsgengið var 52 dalir á hvern hlut. Gengið stendur nú í 164 dölum sem þýðir að auðæfi Davíðs, sem nema um um 218 milljörðum króna, hafa þrefaldast á þremur mánuðum.

Annar í dómnefndinni segir hann erfitt að líta fram hjá Davíð við val á viðskiptamanni ársins þrátt fyrir að hann hafi hætt öllum afskiptum af Unity.

„Hann hafði mörg tækifæri til að innleysa mikil verðmæti. Hann gerði það ekki. Hann stóð með hugmyndinni. Hann hafði ekki efni á leigubíl út á Leifsstöð 2017, tók rútuna frá BSÍ, en hefði á sama tíma getað verið milljarðamæringur, í krónum talið. Nú er hann það í alvöru mynt,“ bætir hann við.

„Árið 2020 er uppskeruár Davíðs Helgasonar. Ekki nóg með að skrá Unity í kauphöllina í New York þá sýnir gengisþróun félagsins að væntingarnar voru ekki byggðar á sandi og gerðu Davíð að einum ríkasta Íslendingum,“ segir einn af þeim sem skipa dómnefndina. Hann er jafnframt sagður hafa stimplað sig inn sem „einn farsælasti viðskiptamaður landsins“.

„Fæddur er nýr milljarðamæringur sem fáir þekktu áður,“ segir enn annar álitsgjafi og bendir á að eignarhlutur Davíðs í Unity sé töluvert verðmeiri en næstverðmætasta fyrirtækið í kauphöllinni, Arion banki, og haldi bara áfram að hækka í kauphöllinni í New York. „Kórónaði svo árið með því að kaupa eitt glæsilegasta einbýlishús landsins, fyrir minni fjárhæð en verðmættaukningin milli daga mældist,“ bætir hann við. Húsið, sem var áður í eigu Skúla Mogensen, er á Seltjarnarnesi og nam kaupverðið yfir 500 milljónum.

Meiri bjartsýni vegna þrautseigju Boga Nils

Álitsgjafar Markaðarins segja að Bogi Nils, maður ársins, hafi sýnt þor til að taka erfiðar ákvarðanir í endurskipulagningu Icelandair sem skipti sköpum fyrir efnahagslífið. Þrautseigja hans hafi bjargað félaginu frá brotlendingu.

Þorsteinn Friðrik Halldórsson
tfh@frettabladid.is

1 Maður ársins 2020 í íslensku viðskiptalífi er Bogi Nils Bogason, forstjóri Icelandair Group, fyrir það að hafa leitt Icelandair, kerfislega mikilvægt fyrirtæki, í gegnum vel heppnaða endurskipulagningu og hlutafjárútboð. „Ef verkefnið hefði mistekist væri ekki sama bjartsýni núna í íslensku viðskiptalífi og raun beri vitni,“ sagði í rökstuðningi frá einum af þeim sem skipa dómnefnd Markaðarins.

Endurskipulagning Icelandair, sem fól í sér viðamikla samninga við fjárfesta, kröfuhafa, starfsmenn, stjórnvöld og aðra haghafa, var nauðsynleg forsenda fyrir því að félagið gæti sótt 23 milljarða króna í hlutafjárútboði sínu í september.

„Á þessu ári tókst honum ásamt sínu fólki að koma Icelandair í þá stöðu að vera tilbúið að spyrna hratt við þegar tækifærið kemur,“ segir í rökstuðningi eins álitsgjafa Markaðarins.

„Annars vegar með því að hafa náð að auka hlutafé í félaginu með ótrúlegri þátttöku almennings og hins vegar að hafa tekist að ná fram kjarsamningum við flugstéttir félagsins og sýnt af sér þor til að taka ákvarðanir sem eru erfiðar en góðar fyrir félagið sem hann er í forsvari fyrir,“ bætir hann við. Mikil eftirspurn var eftir hlutum frá almennum fjárfestum og var eignarhlutur þeirra í félaginu um 50 prósent í kjölfar útboðsins.

Flestir þeirra sem tilnefndu Boga vísa til persónueiginleika eins og úthalds og þrautseigju. Einn dómnefndarmaður tilnefnir Boga fyrir „ótrúlegt úthald, ró og bjartsýni í gegnum erfiða tíma sem leiddu okkur á endanum að frábærri niðurstöðu“.

„Á tímabili átti félagið í átökum við flesta af mikilvægustu haghöfum sínum. Bogi hélt ró sinni og leiddi félagið í gegnum þennan erfiða tíma,“ segir einn álitsgjafinn. Enn annar tilnefnir Boga vegna „þrautseigju og addáunarverðs úthalds í afar erfiðri stöðu við að bjarga lykilfyrirtækinu Icelandair“.

Bogi er jafnframt sagður hafa

Bogi Nils Bogason, forstjóri Icelandair Group. FRÉTTABLAÐIÐ/ERNIR

Þvilíkt og annað eins að berjast við flugvirkja, flugmenn, flugfreyjur og starfsmenn Icelandair sem hafa alltof lengi haldið að félagið snérist um þau. Viðskiptavinir og hluthafar eru núna loks að eygja að þeir verði í stærra hlutverki.

„staðið af sér ótrúlegar hremmingar“, og sýnt „seiglu og sannfæringarkraft“ til að klára þetta risavaxna verkefni. „Það er mitt mat að sú þrautseigja sem hann sýndi á erfiðum tímum geri hann að viðskiptamanni ársins,“ hafði einn álitsgjafi á orði.

Þá er Bogi sagður hafa staðið sig „með afbrigðum vel með því að koma heiðarlega og vel fram og halda öllum griðarlega vel upplýstum um framgang mála ásamt

því að ná að spila vel úr flóknum starfsmannamálum í útboðinu“.

Nýir kjarasamningar við flugmenn, flugfreyjur og flugvirkja, auka sveigjanleika í rekstri Icelandair og vinnuframlag áhafna, og lækka þannig rekstrarkostnað flugfélagsins á næstu misserum. Það er talið Boga til mikilla tekna að hafa „tekið slagi sem margir hafa veigrað sér við að taka“. Þannig hafi hann spilað frábærlega úr þeirri stöðu sem félagið var komið í.

„Þvilíkt og annað eins, að berjast við flugvirkja, flugmenn, flugfreyjur og starfsmenn Icelandair sem hafa alltof lengi haldið að félagið snérist um þau. Viðskiptavinir og hluthafar eru núna loks að eygja að þeir verði í stærra hlutverki,“ segir einn álitsgjafi og bætir við að Bogi hafi glímt við margfalt erfiðari áskorun en aðrir sem voru tilnefndir.

Annar álitsgjafi tekur svo til orða að Bogi hafi náð að forða Icelandair frá brotlendingu í haust. „Það var langt í frá sjálfgefið að svo færi, ekki síst þar sem hluti verkalýðshreyfingarinnar beitti sér harkalega gegn björgun Icelandair og hélt vænlegum fjárfestingarkosti frá sjóðfélögum – almenningi í landinu.“

Frumkvæði Ásgeirs batt enda á gengisveikingu

3. Ásgeirs Jónsson hefur látið til sín taka í starfi sínu sem seðlabankastjóri. Vaxtalækkanir og tilþríf á gjaldeyrismarkaði urðu til þess að Ásgeir hafnaði í þriðja sæti í vali dómnefndar Markaðarins á manni ársins í viðskiptalífinu.

„Kom eins og stormsveipur inn í bankann og þorði að taka ákvarðanir í miðju COVID sem forveri hans hefði aldrei lagt í,“ segir einn af álitsgjöfunum. „Það má með sanni segja að hann hafi verið sá sem bjargaði hruni á fasteignamarkaði með lækkun vaxta auk þess sem mörg fyrirtæki og heimili landsins eiga honum að þakka nýjan íslenskan veruleika með vaxtastig.“

Ásgeir Jónsson seðlabankastjóri

Annar segir Ásgeir hafa sýnt að hann hafi næmt auga fyrir tækifærum í samningum. „Samningur Seðlabankans við bandaríska eignastýringarsjóðinn Bláaflóa [Bluebay Asset Management] um kaup á krónum að fjárhæð a.m.k. 40 milljarðar króna á fáeinum brettum í september og október batt snöggan enda á veikingu íslensku krónunnar og þar með óvissu og óheillaþróun fyrir fjölmörg fyrirtæki og heimili,“ segir í rökstuðningi álitsgjafans. „Einstakt framtak og frumkvæði sem hafði veruleg áhrif á hagsmuni tugþúsunda landsmanna.“

Ásgeir hefur sjálfur sagt að hann hafi þurft að hafa bein samskipti við erlenda eigendur ríkisskuldabréfa. „Við höfðum ekki val um annað en að taka þennan erlenda aðila út og enduðum á því að tala við hann beint,“ sagði Ásgeir.

Annar álitsgjafi nefnir hvernig Ásgeir tók á erlendu sjóðunum. „Hann lét þá ekki knýja sig, ekki frekar en innlenda spákaupmenn sem gerðu mikinn aðsúg að bankanum fyrir að halda ekki betur við krónuna og kaupa ekki skuldabréf, þegar þeim hentaði,“ segir hann.

„Nú er krónan að styrkjast og búið er að taka út veikustu aðilana á markaði, með afslætti. Öllum landsmönnum til heilla.“

Enn annar álitsgjafi fagnar að Ásgeir hafi sett umræðuna um 3,5 prósentu lögbundið viðmið lífeyrissjóða á dagskrá. „Boltinn er farinn að rúlla og nánast engin viðskipti í landinu ósnert af tilkomu Ásgeirs í stól seðlabankastjóra,“ segir enn fremur í rökstuðningnum.

Þá er Ásgeir sagður hafa byggt upp traust og trú á Seðlabankanum sem skipti miklu fyrir atvinnulífið. „Ekki gallalaus, en hver vill vera það?“ veltir álitsgjafinn fyrir sér.

Aðrir sem voru tilnefndir menn ársins í íslensku viðskiptalífi

Kári Stefánsson, forstjóri Íslenskrar erfðagreiningar:

„Hann og hans fyrirtæki hafa örugglega ekki riðið feittum hesti fjárhagslega frá þessum sýnatökum þetta árið – en til lengri tíma þá gæti málið snúist við.“

„Ef ekki hefði verið fyrir árvegni Kára Stefánssonar væri staða samfélagsins vegna kórónuveirunnar mun verri og Amgen samstaðan byggir ekki yfir þeim verðmætum sem vinna og rannsóknir deCODE hafa alið af sér. Þetta frumkvæði og einstaka samstarf hafa vakið verðskuldaða athygli víða.“

„Það er óneitanlega snjallt að

öðlast vald á heilu þjóðfélagi en safna á sama tíma ómetanlegu magni af upplýsingum sem nýtist félaginu, þar sem aðgangur að upplýsingum er forsenda og lykili framþróunar þess, næstu árin.“

Jón Sigurðsson, stjórnarformaður Stoda:

„Enn og aftur er hann að sýna snilld sína í fjárfestingum og ekki síður að stiga inn í félögin sem stjórnarmaður, beita sér og snúa þeim. Stóðir eru öflugasta fjárfestingarfélag landsins og Jón mastermind þar inni.“

„Skuggastjórnandi Íslands. Ekkert virðist gerast í íslensku viðskiptalífi án ýmist þátttöku eða vitundar hans!“

Sigurður Bollason fjárfestir:

„Kom eins og stormsveipur inn á hlutabréfamarkaði í byrjun

ársins, flaggaði yfir 5% og yfir 10% eignarhald að hluta til í illseljanlegum bréfum á markaði á borð við Sýn og Heimavelli. Hluta af þessum viðskiptum var svo lokað í miklum hagnaði á nokkrum dögum, eitthvað sem flestir hefðu talið ógerning. Hafði mjög jákvæð áhrif á dýpt á markaði, sérstaklega fyrir COVID.“

Bogi Þór Siguroddsson fjárfestir:

„Hægt og hljótt hefur Bogi unnið ótult starf síðastliðin 17 ár í að sameina félög sem þjónusta byggingariðnaðinn með afbragðsárangri. Félög undir hans forystu skora jafnan hæst allra í starfsánægjukönnunum, þau hafa skýra sýn og stefnu. Á árinu fjárfesti Bogi í Icelandair og varð stærsti hluthafi félagsins úr hópi einstaklinga.“

Ríkisstarfsmaðurinn:

„Alveg sama hvað gengur á þá fitnar hann eins og þúkinn á fjósabitanum og þarf aldrei að finna til eða sýna ábyrgð.“

Björn Hjaltested, forstöðumaður eignastýringar LSR:

„Undir hans forustu jók LSR verulega við sig í innlendum hlutabréfum þegar markaðurinn var allt að því í frjálsum falli í vor. Þessi kaup hafa skilað sjóðnum tuga prósentu ávöxtun.“

„Hélt beinlínis innlendum markaði á floti í gegnum þrengingarnar í vor.“

Jói Fel:

„Fyrir að færa sönnur fyrir þeirri

skoðun sinni og Landssambands bakameistara að samþykkt þriðja orkupakkans myndi rústa rekstrargrundvelli íslenskra bakara.“

Gísli Herjólfsson, forstjóri Controlant:

„Mjög gaman að sjá hvernig félagið hefur nú komist í fremstu röð í heiminum í aðfangastýringu fyrir lyfjageirann. Mörg af stærstu lyfjafyrirtækjum heims reida sig nú á tækni og starfsemi fyrirtækisins til að stýra dreifingu á mótefni við COVID-19. Það hlýtur að teljast góður mælikvarði á árangur Controlant.“

Fannar Jónsson, sjóðsstjóri hjá Akta:

„Er með langhæstu ávöxtun ársins af innlendum sjóðum – hann þorði þegar aðrir horfðu á.“

Takk fyrir samstarfið á árinu!

Fyrirtækjaráðgjöf og Verðbréfamiðlun Íslandsbanka þakka viðskiptavinum sínum árangursríkt samstarf á liðnu ári.

Meðal verkefna á árinu:

Fjárhagsleg endurskipulagning og umsjón með hlutafjárútboði

23 milljarðar kr.

Icelandair Hotels

Sala á 75% hlut til Berjaya Group

6,5 milljarðar kr.

BORGUN

Sala á 96% hlut í Borgun til Salt Pay

Umsjón með yfirtöku-tilboði í allt hlutafé Skeljungs

Undirbúningur hlutafjárútboðs og gerð lýsingar

5,5 milljarðar kr.

Umsjón með hlutafjárútboði til forgangsréttarhafa

600 milljónir kr.

Umsjón með skuldabréfaútgáfu

10 milljarðar kr.

Umsjón með skuldabréfaútgáfu

4,9 milljarðar kr.

Umsjón með skuldabréfaútgáfu

3,9 milljarðar kr.

Sameinuð verða TM og Kvika umbreytingaafi

2. Áformaður samruni Kviku banka og TM hefur skapað verulegan virðisauka fyrir hluthafa beggja félaga og felur í sér gríðarleg tækifæri að mati dómnefndar Markaðarins sem valdi samrunann sem önnur bestu viðskipti ársins.

„Ég tel að það séu ekki önnur viðskipti sem eru betri en þessi,“ segir einn af álitsgjöfunum. „Þegar þetta verður klárað erum við komin með banka sem hefur afl til þess að keppa á fjármálamarkaðinum ekki eingöngu hvað varðar verkefni í fjárfestingum, heldur líka sem viðskiptabanki.“

Sigurður Viðarsson, forstjóri TM

Í umfjöllun um samrunann hefur komið fram að Kvika sé með of mikið af skammtíma fjármögnun á breytilegum vöxtum sem er einmitt það sem Lykill, dótturfélag TM, skortir. „Fyrirtækin vega hvort annað upp, búa til mikla samlegð sem styrkir félagið í samkeppni á komandi árum,“ segir einn af álitsgjöfunum.

„Tvö skráð félög að sameinast í eitt af stóru fjármálafyrirtækjum landsins og verðmæti hluthafa aukist verulega frá því að tilkynnt var um samrunann,“ segir annar álitsgjafi. Frá því að tilkynnt var um samrunann í lok september hafa bréf Kviku hækkað um 56 prósent og TM um 50 prósent.

„Virkar sem augljós viðskipti en að ná að koma þeim saman var ekki sjálfsgjafi,“ segir annar.

Í rökstuðningi segir einnig: „Á markaði þar sem enginn hefur hreyft sig í mörg ár er TM búin að búa til fyrirtæki í allt öðrum takti en samkeppnin.“

Skaut rakleiðis upp á stjórnuhimininn

Controlant sér fram á „sturlaðan vöxt“ vegna samninga við lyfjarisa um notkun á tækni við dreifingu á bóluefni gegn COVID. Samningarnir, ásamt árangursríkri fjármögnun, eru viðskipti ársins að mati dómnefndar Markaðarins.

Þorsteinn Friðrik Halldórsson
tfh@frettabladid.is

1 Háteknifyrirtækið Controlant gegnir lykilhlutverki í dreifingu bóluefnis Pfizer gegn kórónaveirunni. Samningar íslenska fyrirtækisins við lyfjarisa, sem munu standa undir fáheyrðum tekjuvexti, og hlutafjárútboð félagsins á árinu eru viðskipti ársins að mati dómnefndar Markaðarins.

„Það er við hæfi að fjármögnun nýsköpunarfyrirtækis er byggir á hugviti og notagildi í baráttunni við kórónaveiruna séu viðskipti ársins í íslensku viðskiptalífi á því vandasama ári 2020,“ segir einn af þeim sem skipa dómnefnd Markaðarins.

„Tækni Controlant varð miðjan í mikilvægustu vörudreifingu síðari tíma á COVID-bóluefni Pfizer og BioNTech. Skaut þeim uppá stjórnuhimininn og aðeins tímaspursmál hvenær hluthafar þurfa að kjósa um mjög ábatasamt yfirtökuutilboð. Frábær saga,“ segir annar álitsgjafi.

Controlant hefur þróað hugbúnaðar- og vélbúnaðarlausnir til að fylgiast með vörum í flutningi og halda uppi rauntímaeftirliti á allri virðiskeðjunni, svo hægt sé að fylgjast með ástandi og staðsetningu vörunnar hvar sem er í heiminum. Um miðjan desember staðfestu forsvarsmenn Pfizer að tækni Controlant yrði notuð við dreifingu bóluefnis lyfjarisans um öll Bandaríkin.

Guðmundur fjármálastjóri og Gísli Herjólfsson forstjóri. FRÉTTABLAÐIÐ/ERNIR

„Að þessu leyti er Controlant orðinn kritiskur birgir hjá lyfjafyrirtækjunum,“ sögðu stjórnendur Controlant, þeir Gísli Herjólfsson forstjóri og Guðmundur Árnason fjármálastjóri, í viðtali við Markaðinn í haust. „Okkar lausn verður miðpunkturinn í því að halda utan um dreifingu þessara bóluefna um allan heim og tryggja gæði þeirra þangað til þau koma á áfangastað.“

„Sturlaður vöxtur fram undan eftir samninga við Pfizer. Fá mikla athygli í kjölfarið,“ segir einn álitsgjafinn sem nefndi hlutafjárauðningu Controlant sem viðskipti ársins.

Útlit er fyrir tíföldun á veltu á milli árána 2019 til 2021, það er, að hún

fari úr 400 milljónum í 4-5 milljarða vegna samninga við alþjóðleg lyfjafyrirtæki. „Þetta kallar maður stökkpall,“ sagði einn af nefndarmönnum.

Annar nefnir að miðað við nýjustu viðskipti með hlutafé Controlant sé félagið metið á 25 milljarða og verðmatið margfaldast á skömmum tíma.

„Mjög gaman að sjá hvernig félagið hefur nú komist í fremstu röð í heiminum í aðfangastýringu fyrir lyfjageirann. Mörg af stærstu lyfjafyrirtækjum heims reiða sig nú á tækni og starfsemi þess til að stýra dreifingu á bóluefni við COVID-19. Það hlýtur að teljast góður mælikvarði á árangur Controlant,“ segir í rökstuðningnum.

Útboð Icelandair glæddi áhuga almennings á ný

3. Hlutafjárútboð Icelandair var mörgum dómnefndarmönnum Markaðarins ofarlega í huga við val á viðskiptum ársins. Þjóðhagslegt mikilvægi og þátttaka almennra fjárfesta voru atriðin sem nefndarmenn nefndu helst.

„Velheppnað útboð á erfiðum tímum í flugrekstri almennt og á mörkuðum,“ segir í rökstuðningi með tilnefningunni. „Stjórnendur náðu að stýra ferlinu svo að flestir stærri hluthafar tóku þátt og búa til jákvæða mynd fyrir útboðinu og skapa umframeftirspurn.“

50%

er eignarhlutur almennings í Icelandair eftir útboðið.

Fjöldi seldra hluta í útboðinu nam 23 milljörðum. Eignarhlutur almennings er um 50 prósent og fjöldi hluthafa ellefu þúsund.

„Að fá svona marga þátttakendur, að klára alla þessa fjárhæð sem er miklu hærri en hefur þekkt hér á landi. Allt þetta þrátt fyrir að gamlir bakhjarlar hafi illu heilli ákveðið að snúa baki við félaginu,“ segir annar álitsgjafi.

„Gríðarlega þjóðhagslega mikilvægt. Fjárfestar sem hafa tekið þátt hafa tvöfaldað fjárfestingu sína á stuttum tíma að teknu tilliti til áskriftarréttinda. Í kjölfar útboðsins hafa fleiri þátttakendur tekið þátt á hlutabréfamarkaðnum en áður,“ segir enn annar.

Sumir gerðu þann fyrirvara að enn væri óvissa um rekstrarhorfur.

„Síðan er annað að reka félagið og greiða arð. Tíminn mun leiða í ljóst hvernig tekst til með það,“ segir einn. Annar nefnir að fjárfestingin sé í grunninn kapphlaup um hvort bólusetning náist áður en fjármagn Icelandair klárast.

Önnur viðskipti sem voru tilnefnd þau bestu

Kaup á Heimavöllum:

„Eignasafn upp á yfir 50 milljarða og því langstærstu viðskipti ársins. Þá hefur fjárfestirinn boðað að a.m.k. tvöfalda eignasafnið.“

„Norðmaðurinn nýtir sér óstöðugleika í hluthafahópnum og gerir vel tímasett og góð kaup.“

Kaupgleði LSR í vor:

„Gripu tækifærið fyrir hönd sjóðfélaga þegar hlutabréfamarkaðurinn hafði lækkað verulega vegna fregna af COVID-19. Þetta sýnir að það skiptir máli að hafa menn í lífeyrissjóðakerfinu sem þora.“

„Í miklum mótvindi keypti LSR

hlutabréf fyrir um 10 milljarða. Þessi viðskipti eru í dag upp 60-140 prósent og þeir búnir að selja líklega álika fjárhæð í formi hagnaðartöku síðan. Þá héldu þeir vægi í Icelandair og keyptu fyrir sinn hlut en hafa síðan selt fyrir það sem þeir keyptu og gott betur í miklum hagnaði. Litur ekki síst vel út í samanburði við aðra sjóði. Frábær öflug eignastýring sem er heldur betur að borga sig.“

Samningur Alvotech við Teva:

„Talinn tryggja fyrirtækinu um 500 milljarða tekjur næstu 10 árin. Líklega sá stærsti sem hefur verið

gerður á sviði líftæknihiðstæðu-lyfja og skiptir Ísland miklu máli.“

Sala Novator í Play:

„Ekki er hægt að horfa framhjá árangri Björgólfs Thors og félaga í Novator, að losa um stöðu sína í Play fyrir um 70 milljarða.“

Kaup á ýmsum matsölustöðum:

„Þjóðin er reiðubúin fyrir Skeljung-Mathöll nú þegar dregur úr notkun á jarðefnaeldsneyti.“

Skráning Arnarlax í Osló:

„Mikil verðmæti sem er verið að fá staðfest þar. Fyrir fáum árum

var ekki séns að fá lífeyrissjóði inn í Arnarlax en svo kaupa tveir núna á 4-5 sinnum hærra verði.“

Gjaldeyrissala Seðlabankans:

„Kauf Bluebay á gjaldeyri hafði veikt krónuna umtalsvert. Síðasti pakkinn hefði sent af stað spiral, sem var stöðvað, og bankinn sá að þegar þessu væri lokið væri styrking fram undan – góð ákvörðun.“

„Seðlabankinn beitti sér á gjaldeyrismarkaði af festu og skynsemi og dýpkaði verðmyndun með þjóðargjaldmiðilinn til muna – án þess að ganga að miklu marki á gjaldeyrisforðann.“

Aðlögunarhæfni fyrirtækja:

„Bestu viðskiptin eru fyrirtæki sem brugðust skjótt við COVID-19 og færðu viðskipti sín og þjónustu yfir á netið. Faraldurinn ógnar gömlum og rótgrónum legacy fyrirtækjum sem aldrei hafa þurft að hafa fyrir hlutunum eða velta fyrir sér samkeppni.“

Nauðasamningar VHE:

„Eigendur tóku pening út úr hinu gjaldþrota fyrirtæki inn í systurfyrirtæki og sömdu svo við Landsbankann um að eignast VHE aftur með því að koma með fé sem þeir höfðu tekið út úr sjálfa félaginu.“

Nasdaq á Íslandi óskar þér og þínum gleðilegrar hátíðar og gæfu á komandi ári

nasdaq.com

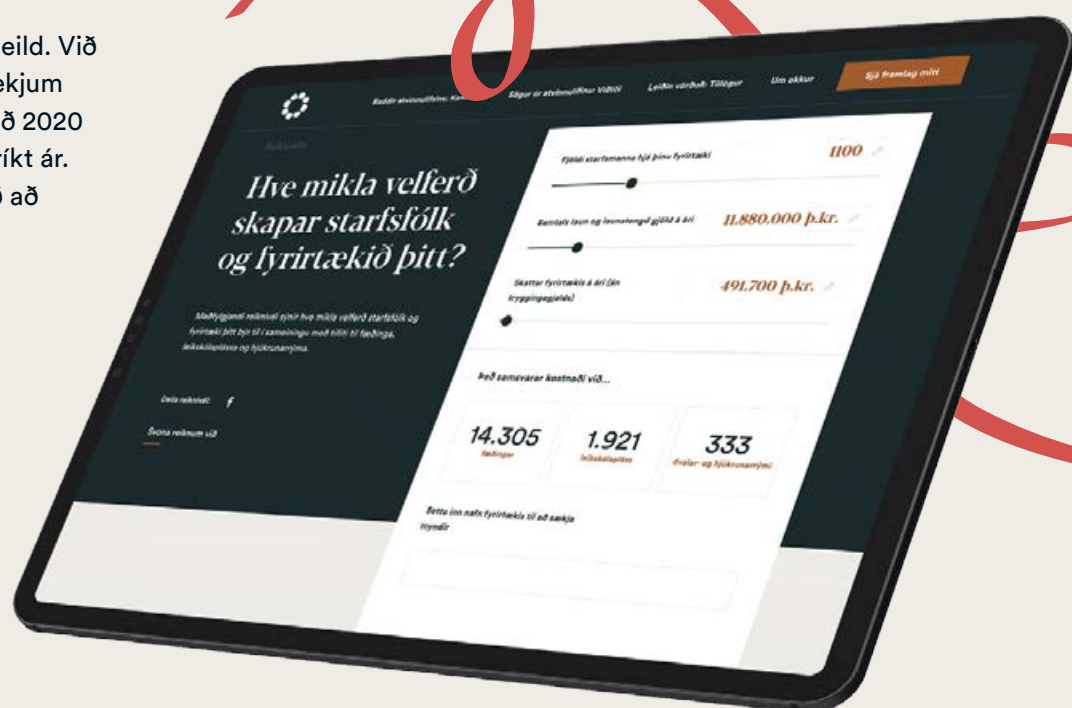
Samtök atvinnulífsins óska landsmönnum öllum gleðilegs nýs árs

Höldum áfram, verjum störf og sköpum tækifæri á nýju ári

Hringrás atvinnulífs og samfélags mynda órjúfanlega heild. Við byggjum velferð okkar á því að allt gangi vel. Ef fyrirtækjum og starfsfólki gengur vel gengur okkur öllum betur. Árið 2020 mun fara í sögubækurnar sem átakanlegt og lærdómsríkt ár. Við hjá Samtökum atvinnulífsins munum kappkosta við að léttu þungan róður atvinnulífsins á næstu misserum.

Atvinnulífið mun draga vagninn og hafa betur gegn efnahagslegum afleiðingum faraldursins. Til þess þarf að skapa umhverfi til þess að fyrirtækin vaxi og dafni. Verðmætasköpun atvinnulífsins er undirstaða bættra lífskjara. Burt með óþarfa hindranir og flækjur. Skorum stöðnun á hólm. Saman.

Lestu sögur úr atvinnulífinu, reiknaðu framlag þíns starfsfólks og fyrirtækis og kynntu þér tillögur SA er varða leiðina áfram á holdumafram.is

Samtök atvinnulífsins veita félagsmönnum ýmsa beina þjónustu, einkum á sviði vinnumarkaðs- og kjaramála auk rekstrar.

Aðildarsamtök Samtaka atvinnulífsins veita fyrirtækjum sérhæfða þjónustu sem er sniðin að hagsmunum ólíkra atvinnugreina og fyrirtækja.

Aðild að samtökunum veitir félagsmönnum jafnframt tækifæri til þátttöku í margvíslegu málefnnastarfi.

SAMTÖK
ATVINNULÍFSINS

Sniðganga útboðs verstu viðskiptin

Ákvörðun stjórnar LIVE um að taka ekki þátt í útboði Icelandair valin verstu viðskipti ársins 2020. Dómnefndin fer hörðum orðum um „skuggastjórnun“ formanns VR. Snýst ekki um hækkun bréfanna heldur að pólitík hafi ráðið meiru en hagsmunir sjóðfélaga.

Þorsteinn Friðrik Halldórsson
tfh@frettabladid.is

1 Sú ákvörðun stjórnar Lífeyrissjóðs verzlunarmanna að taka ekki þátt í hlutafjárútboði Icelandair í haust hlaut yfirburðakosningu sem verstu viðskipti ársins. Dómnefndarmenn sem tilnefndu ákvörðunina eru á einu máli um að hækkun á verði hlutabréfa í Icelandair frá því að útboðið átti sér stað sé ekki aðalástæðan heldur það að stjórn LIVE hafi látið undan þrýstingi frá stjórn VR undir forystu Ragnars Þórs Ingólfssonar formanns.

„Það að virði Icelandair hafi svo aukist eins mikið og raun ber vitni, og aðrir lífeyrissjóðir hafi innleyst á því verði, gerir ákvörðunina enn verri,“ nefnir einn af álitsgjöfum Markaðarins og vísar til þess að gengi bréfa Icelandair standi í 1,65 krónum samanborið við útboðsgengið 1. „En það er samt ekki röksemdin heldur það að stjórnarmenn í lífeyrissjóðum skuli hafa látið undan þrýstingi.“

Stjórn VR sendi frá sér yfirlýsingu 17. júlí síðastliðinn þar sem þeim tilmælum var beint til stjórnarmanna sem VR skipar í stjórn Lífeyrissjóðs verzlunarmanna að greiða atkvæði gegn þátttöku í hlutafjárútboði Icelandair. Var það gert vegna óánægju stjórnar VR með það hvernig Icelandair hefði staðið að kjaraviðræðum við Flugfreyjufélag Íslands. Tilmælin voru síðan dregin til baka.

Tillaga um að lífeyrissjóðurinn myndi skrá sig fyrir 2,5 milljarða króna hlut í útboðinu féll á jöfnum atkvæðum þar sem fjórir stjórnarmenn á vegum atvinnurekenda greiddu atkvæði með og fjórir á vegum VR greiddu atkvæði gegn. Ef tillagan hefði verið samþykkt hefði Lífeyrissjóður verzlunarmanna verið með rúmlega 11 prósent hlut í Icelandair í kjölfar útboðsins.

Ragnar Þór, formaður VR, vildi að stjórnarmenn félagsins í LIVE sniðgengju útboð Icelandair. FRÉTTABLAÐIÐ/STEFÁN

„Málið snýr ekki bara að hækkun á gengi, þó að sjóðurinn eigi að horfa til þess í fjárfestingum sínum, heldur má bæta við því að standa ekki með félaginu sem þeir hafa fylgt í áratugi, né þeim fjölda sjóðfélaga sem unnu hjá félaginu, auk annarra þátta, svo sem samfélagsins í heild sinni. Þessi fjárfesting er ekki áhættumeiri en margar aðrar hjá þeim,“ segir annar álitsgjafi.

Í aðdraganda hlutafjárútboðsins sagði Stefán Sveinbjörnsson, framkvæmdastjóri VR og formaður stjórnar Lífeyrissjóðs verzlunarmanna, í samtali við Fréttablaðið að stjórn sjóðsins myndi meta þátttöku í útboði Icelandair með sama hætti og aðrar fjárfestingar. Sjóðfélagar gætu treyst því að stjórnarmenn létu ekki undan utanaðkomandi þrýstingi.

Dómnefnd Markaðarins telur hins vegar engan vafa leika á því að þrýstingur af hálfu Ragnars Þórs, formanns VR, hafi haft áhrif. Einn dómnefndarmaður tekur fram að mikil meðvirkni á meðal fjárfesta hafi einkennt útboð Icelandair og áhættan hafi verið mikil. Hitt sé þó verra að vita til þess að stjórnarmenn VR hafi haft áhrif á ákvörðunartöku Lífeyrissjóðs verzlunar-

Algjör skandall að svona molbúaháttur tiðkist enn á meðal stærstu íslensku fagfjárfestanna.

manna um fjárfestingu í útboðinu undir því yfirskini að það væri of áhættusamt.

„Enginn trúði þeim. Ekki nokkur sála. Og þetta er fólk sem fer fyrir annarra manna fé. Sem betur fer erum við flest komin á annan stað þegar kemur að kröfu um heilindi og fagmennsku á þeim slóðum. Þess vegna er þessi ákvarðanataka alverstu „viðskipti“ ársins 2020.“

Annar álitsgjafi tekur í sama streng. Ákvarðanir sem byggja á öðrum sjónarmiðum en skynsamlegri eignastýringu hljóti að rata ofarlega á listann yfir verstu viðskipti ársins. „Algjör skandall að svona molbúaháttur tiðkist enn á meðal stærstu íslensku fagfjárfestanna,“ bætir hann við.

Álitsgjafar Markaðarins fara nokkuð hörðum orðum um háttsemi Ragnar Þórs í aðdraganda útboðsins, „skuggastjórnun“ hans og pólitíkina sem einkenndi ákvörðunartöku LIVE.

„Sorglegt að sjá hversu miklum peningum margir lífeyrissjóðir eyddu í ráðgjöf í tengslum við útboðið, eingöngu til þess að láta verkalyðspólitík ráða ferðinni. Mjög dapurt og vond vinnubrögð,“ segir einn af álitsgjöfunum. Annar segir pólitík hafa ráðið meiru en hagsmuni sjóðfélaga LIVE, sem munu „sitja eftir með sárt ennið“. Þá er Ragnar Þór sagður vera kominn í hóp „meindra lífeyrissjóðaniðinga sem honum er gjarnt að fjalla um“.

Spurningarmerki sett við óheppileg kaup Freyju

2 Kaup framtakssjóðsins Freyju, sem er í rekstri Kviku, á 15,8 prósent eignarhlut í Arctic Adventures í byrjun árs voru valin næstverstu viðskipti ársins af dómnefnd Markaðarins. Óheppileg tímasetning réð miklu um valið en sumir setja einnig spurningarmerki við fyrirtælanirnar sem lágu að baki kaupunum.

Margit Robertet, forstjóðumaður framtakssjóða Kviku.

„Mikil óheppni enda fjárfesting í einu veglegasta og mest spennandi ferðaþjónustufyrirtæki landsins,“ segir einn álitsgjafi og annar tekur í sama streng: „Flótt fyrirtæki en að sama skapi ótrúleg óheppni með tímasetningu.“

Kaupverðið miðaðist við að heildarvirði Arctic Adventures væri samanlagt um tíu milljarðar. Í rökstuðningi er bent á að óveðursskýin hafi verið farin að hrannast upp og grandvar kaupandi hefði frestað því að ganga endanlega frá viðskiptunum.

„Auðvitað óheppni en hægt að setja spurningarmerki við kaup framtakssjóðs á 16% hlut og hvaða strategía lá þar að baki,“ segir einn.

Önnur viðskipti sem voru tilnefnd sem þau verstu

Hlutafjáraukning Reita: „Átti upphaflega að vera allt að 10 milljarðar á verði sem var langt undir matsvirði eigna á sama tíma og stjórn taldi afar litlar líkur á að lánaskilmálar eða annað brotni. Aukninguna átti að nýta í fjárfestingar þegar í raun bestu kaupin væru kaup eigin bréfa fremur en að selja á miklum afslætti og þar með þynna út hluthafa sem ekki hafa fjárhagslegan styrk til að taka þátt.“

Magnlítill íhlutun Seðlabankans: „Þrátt fyrir endalausar yfirlýsingar seðlabankastjóra um magnbundna íhlutun hefur ekkert orðið af því. Í lok mars gaf bankinn út hvernig hann hygðist haga fyrstu skrefum við kaup á ríkisbréfum til að tryggja miðlun peningastefnunnar. Nú rétt fyrir jól er ekkert að fréttu og þrátt fyrir 2 prósentu lækkun vaxta hafa langtímavextir ríkisbréfa hækkað um 50 punkta og yfirvofandi lausafjárskortur á krónum í fjármálakerfinu.“

Afdrif Eldeyjar: „Eldey, sjóður í umsjón Íslandsbanka, fjárfesti fé lífeyrissjóða í afþreyingartengdri ferðaþjónustu síðustu ár með skelfilegum árangri. Þar varð milljarða tap þar til sjóðurinn var lagður niður með neyðarsamruna við Kynnisferðir í kjölfar hlutafjárauðningar.“

Bóluefni og embættisafglöb: „Skipulagning, undirbúningur og kaup ríkisins á bólfeni vegna COVID-19. Ef fer sem horfir þá verður efnahagslegt tjón Íslands gríðarlegt. Klúður á þeim skala að líklega verður skrifuð bók um þessi embættisafglöb.“

„Svandis hafnaði framboðinni hjálparhönd einkaaðila. Mögulega í uppsiglingu dýr afglöp þar sem aurinn er sparður en krónni kastað. Hefði verið gríðarlega verðmætt að ná fram hjarðónæmi á fyrsta ársfjórðungi.“

Kaup Íslendinga á gullstöngum: „Keyptu í Costco á 30 prósentu herra verði en á heimsmarkaði.“

Sala Ölgerðarinnar á Mjöll Frigg: „Ölgerðin hafði lengi reynt að selja frá sér Mjöll Frigg þegar það tókst svo loksins í febrúar 2020. Nokkrum dögum seinna skall kórónuveirufaraldurinn á af fullum þunga og eftirspurn eftir sóttthreinsandi efnum margfaldaðist. Mjöll Frigg hefur lengi framleitt slík efni og á nokkrum vikum framleiddi félagið og seldi meira af sóttthreinsandi efnum en mörg árín á undan. Nýir eigendur geta glaðst yfir því en Andri í Ölgerðinni nagar sig sjálf-sagt í sóttthreinsað handarbakið.“

Samþykkja tilboð Samherja: „Eigendur 20.175 hluta í Eim-

skip sem tóku yfirtökutilboði Samherja og seldu á genginu 175 krónur á hlut þegar gengi á markaði var um 232 krónur á hlut eða 32 prósentum herra. Ekki stórar fjárhæðir en algjör óþarfi að gefa Samherja ríflega eina milljón þrátt fyrir þrengingar í Noregi.“

Örvænting erlendu sjóðanna: „Erlendir fjárfestar, sér í lagi Miton og Wellington, seldu á algjörum botni hlutabréfamarkaðarins. Miton seldi til að mynda 10 prósentu hlut í Sjóvá á genginu 14 sem hefur hækkað um 100 prósent síðan þá og sama í VÍS á genginu 7,7 sem er upp á 85 prósent. Hvorutveggja eru lægstu gildi ársins í viðkomandi félögum.“

Sala Borgunar: „Átti að vera mikils virði en svo á endanum tekst að „losna“ við það fyrir slíkk.“

Kaup á íslenskum fjölmiðlum: „Í ár eru það kaup Torgs á DV. Sporin hræða ekki. Það sem af er öldinni hefur DV skipt sex eða sjö sinnum um eigendur og ævintýrið alltaf endað í þroti eða nauð.“

Sala Hafnarfjarðar á HS Veitum: „Var selt á verulegum afslætti miðað við margfaldara innviðafyrirtækja.“

Óbundinn innlánastafli vekur furðu á markaði

3 Ákvörðun lífeyrissjóða um að geyma miklar fjárhæðir inni á óbundnum bankabókum voru valin þriðju verstu viðskipti ársins af dómnefnd Markaðarins.

-3,45%
neikvæð raunávöxtun á óbundnum innlánnum sjóðanna.

„Ákvörðun lífeyrissjóða um að geyma 200 milljarða á neikvæðum vöxtum á innlánsreikningum meðan þeir koma ekki nálægt ríkisskuldabréfum vegna of lágrar ávöxtunarkröfu,“ segir einn álitsgjafa Markaðarins. Annar tekur svo til orða að lífeyrissjóðir hafi „misstigið sig“ með því að leyfa fjármunum að „fuðra upp“ á bankabók.

Miðað við meðla verðbólgu er raunávöxtun óbundinna innlána neikvæð um 3,45 prósent ef vextir og verðbólga verða á sömu slóðum.

Einn nefndi þá staðreynd að launþegar væru skikkaðir til að eiga viðskipti við sjóðina um ávöxtun á lögbundnum sparnaði sínum.

„Á árinu kom glögglega í ljós hversu stærð og fyrirferð sjóðanna, ásamt eittraðri blöndu af utanaðkomandi áhrifum er að verða stór meinsemd sem getur staðið efnahagslífinu alvarlega fyrir þrífum.“

MÓTUM FRAMTÍÐ SJÁLFBÆRS SJÁVARÚTVEGS

Bogi Nils Bogason, forstjóri Icelandair Group, segir að viðspyrnan í íslenskri ferðaþjónustu geti verið hröð ef bólusetningar ganga fljótt og vel fyrir sig. FRÉTTABLAÐID/ERNIR

Vorum í algjörri óvissu með útboðið

Forstjóri Icelandair segir fullreynt að reka tvö flugfélög frá Íslandi með Keflavíkurvöll sem tengimiðstöð. Fóru af stað í hlutafjárútboð án vissu um hvort einhver lífeyrissjóður tæki þátt. Segir starfsmenn enn ósætta vegna framgöngu formanns VR í aðdraganda útboðsins.

Hörður
Ægisson
hordur@frettabladid.is

Það var óneitanlega mjög sérstök staða að fara af stað í þetta hlutafjárútboð hjá stærsta og líklega mikilvægasta félagi landsins og vita í raun ekkert um afstöðu stærstu hluthafanna nema bandaríska sjóðsins PAR Capital sem ætlaði ekki að taka þátt. Við vorum því í algjörri óvissu um hvernig til tækist,“ segir Bogi Nils Bogason, forstjóri Icelandair Group, í viðtali við Markaðinn.

Bogi er maður ársins í íslensku viðskiptalífi að mati dómnefndar Markaðarins fyrir að hafa leitt Icelandair, kerfislega mikilvægt fyrirtæki, í gegnum vel heppnaða endurskipulagningu og hlutafjárútboð við gríðarlega erfiðar aðstæður. „Ef verkefnið hefði mistekist væri ekki sama bjartsýni núna í íslensku viðskiptalífi og raun beri vitni,“ segir meðal annars í rökstuðningnum.

Á hvaða tímamarki áttaðir þú þig á að faraldurinn væri að fara að lama flugsamgöngur í heiminum?

„Þegar Donald Trump tilkynnti nokkuð óvænt um ferðabann á milli Evrópu og Bandaríkjanna um

miðjan mars þá rann fljótt upp fyrir okkur að þetta yrði talsvert meira áfall en við höfðum áður reiknað með. Við höfðum auðvitað teiknað upp fjölmargar sviðsmyndir og áætlað möguleg áhrif á tekjur og framleiðsluna út frá því hver pró-unin gæti orðið en við áttum ekki von á því fyrr en kannski þarna að heilu löndunum yrði lokað. Á þessum tímamarki varð okkur ljóst að faraldurinn ætti eftir að hafa gríðarleg áhrif á flugiðnaðinn, að minnsta kosti um ákveðinn tíma, og þá um leið Icelandair.

Við þurftum að bregðast fljótt við með afgerandi hætti og neyddumst til að segja upp yfir tvö þúsund manns í lok apríl til að búa okkur undir verulegan samdrátt og nánast algjöran tekjubrest. Við skárum eins mikið niður og við töldum okkur geta en áætlanir okkar höfðu áður gert ráð fyrir miklum umsvifum um sumarið.“

Þarna verður ljóst að félagið mun ekki lifa þessar hremmingar af nema til komi aukið fjármagn inn í reksturinn?

„Við höfðum átt í samtali við stjórnvöld, eins og önnur vestræn flugfélög á þessum tíma, um mögulega aðkomu þeirra til að koma félaginu til aðstoðar. Skilaboðin sem stjórnvöld greindu frá opin-

berlega voru, ólíkt því sem fyrirhugað var í löndunum í kringum okkur, að þau ætluðu ekki að styðja við Icelandair nema á grundvelli markaðslausnar. Þetta þýddi að möguleg aðkoma stjórnvalda væri háð því að samningar myndu nást við haghafa félagsins og að nægjanlega sterk fjárhagsstaða yrði tryggð. Þegar þessi afstaða stjórnvalda var ljós hófum við undirbúning hlutafjárútboðs þar sem skipti sköpum að geta sýnt fram á samkeppnishæfni félagsins til framtíðar. Það má segja að við höfum verið í nokkurs konar rústabjörgun en á sama tíma verið að horfa til framtíðar í þessu mikla óvissuástandi.“

Olli þessi afstaða stjórnvalda ykkur vonbrigðum?

„Ég myndi ekki segja það. Þetta var bara niðurstaðan og við unnum út frá henni. Það var algjörlega nauðsynlegt að fá aðstoð ríkisins og niðurstaðan varð að hún yrði í formi ríkisábyrgðar á 16 milljarða lánaðinu til tveggja ára. Við erum líkast til eitt af fáum þjóðhagslega mikilvægum flugfélögum í hinum vestræna heimi sem hefur ekki fengið, enn sem komið er, neinn sértækan fjárstuðning frá stjórnvöldum í þessum faraldri í formi beinna fjármuna inn í reksturinn. Öll önnur flugfélög af einhverri

Ef þetta fyrirkomulag við landamærin verður óbreytt fram í maí eða júní þá tel ég ljóst að sumarið sé í raun farið.

stærð, að minnsta kosti sem ég þekki til, hafa fengið fjármagn inn í reksturinn frá ríkissjóði viðkomandi landa. Við höfum auðvitað nýtt okkur almennar stuðningsaðgerðir íslenskra stjórnvalda, rétt eins og öðrum fyrirtækjum hefur staðið til boða. Þær stuðningsaðgerðir hafa verið okkur og öðrum fyrirtækjum mikilvægar.“

Með bakið upp við vegg

Endurskipulagning Icelandair, sem fól í sér viðamikla samninga við lánveitendur, leigusala, flugstéttir, stjórnvöld, færluhirða og aðra haghafa, var nauðsynleg forsenda fyrir því að félagið gæti sótt 23 milljarða í hlutafjárútboði sínu í september.

„Stjórn Icelandair Group,“ tekur

Bogi fram, „vann mjög þétt með okkur og hélt um 50 stjórnarfundir á árinu. Þá vorum við, kjarnateymi innan Icelandair ásamt ráðgjöfum okkar í þessari vinnu, með fasta fundi á hverjum einasta degi í sex mánuði þar sem farið var yfir stöðuna. Allir dagar voru í raun eins, sama hvort um var að ræða föstudaginn langa, sunnudag eða þriðjudag. Við vorum alltaf í vinnunni á þessu tímabili.“

Héltu einhvern tíma í þessu ferli, einkum þegar flugfreyjur og flugþjónar felldu nýjan kjarasamning, að þetta væri runnið út í sandinn hjá ykkur og það þyrfti að fara að vinna með annað plan?

„Þetta var auðvitað á köflum mikil barátta og ýmislegt sem gekk á. Þegar slitnaði upp úr viðræðum okkar við samninganefnd Flugfreyjufélags Íslands, áttum við ekki annarra kosta völ en að kanna þann möguleika að semja við annað stéttarfélag. Við urðum að ná fram nýjum langtíma kjarasamningum við flugstéttirnar þrjár sem væru til þess fallnir að bæta verulega samkeppnishæfni Icelandair. Þess vegna þurftum við að taka það skref, með bakið algjörlega upp við vegg, að skoða aðrar leiðir í stað þess að gera ekkert og hætta á að félagið færi í gjaldþrot.“

Kallað á málaferli og óvissu til margra ára

Eitt stærsta viðfangsefnið í fjárhagslegri endurskipulagningu Icelandair var að ná samkomulagi við flugvélaframleiðandann Boeing. Það kveður á um að Icelandair, sem er nú þegar með sex Boeing 737 MAX vélar í flota sínum, kaupi alls tólf MAX-vélar í stað sextán, fái aukinn afslátt við kaup á þeim sex flugvélum sem á eftir að afhenda og fébætur. Fjárhagsleg áhrif samkomulagsins við Boeing, í formi lægri skuldbindinga og skaðabóta, námu um 260 milljónum dala. Bandarísk flugmálafyrvöld af-léttu kyrrsetningarbanni vélanna í nóvember og þá er gert ráð fyrir að flugmálafyrvöld í Evrópu gefi grænt ljós á að þoturnar geti hafið sig á ný til flugs um miðjan janúar. Samkvæmt sumaráætlun Icelandair verða slíkar vélar nýttar í áætlunarferðir til ellefu borga. Aðspurður segist Bogi telja að „það muni taka tíma að skapa traust og útskýra öryggi vélanna fyrir viðskiptavinum Icelandair og annarra flugfélaga“ í ljósi þeirra flugslysa sem urðu 2019 þar sem 346 manns létust. „Hins vegar hefur engin flug-vélategund í flugsögunni farið í gegnum ítarlegri skoðun, rann-

sóknir og úrbætur,“ útskýrir Bogi, „þannig að ég er mjög bjartsýnn á að sú staða muni ekki vara mjög lengi. Vélarnar verða jafnframt búnar að vera í notkun hjá öðrum flugfélögum í einhverja mánuði áður en við förum að fljúga þeim að nýju í sumar. Okkar færustu sérfræðingar, flugmenn og aðrir, treysta vélunum mjög vel.“

Kom ekki til greina að reyna semja sig frá því að þurfa að taka við fleiri MAX-vélum?

„Við töldum slíka leið ekki raun-hæfa. Hún hefði kallað á mála-ferli og óvissu fyrir dómstólum til margra ára. Við skoðuðum vissulega þann valkost afar gaum-gæfilega, eins og aðrar leiðir, en við töldum þetta vera farsælustu niðurstöðuna.“

Spurður hvort fjárhæð skaða-bótanna frá Boeing hafi haldist í hendur við fjölda þeirra véla sem Icelandair hafi samþykkt að fá af-hentar til viðbótar segir Bogi: „Að einhverju marki var það þannig en samkomulagið um skaða-bæturnar minnkar hins vegar ekki sveigjanleika Icelandair til fram-tíðar varðandi flotamálin. Við erum til að mynda alls ekki skuld-bundin til að kaupa vélar frekar af Boeing en Airbus í framtíðinni.“

Við hefðum haft miklar efasemdir um niðurstöðu útboðsins vitandi að þessir tveir sjóðir ætluðu sér ekki að taka þátt.

Þetta var þá ekki kyrfilega undir-búið plan B hjá ykkur, að grípa til þessara úrræða ef samningar við Flugfreyjufélagið tækjust ekki?

„Nei, alls ekki. Það var ávallt okkar markmið að semja við þau stéttarfélög sem við vorum með samninga við. Sem betur fer tókst það að lokum.“

Í aðdraganda hlutafjárútboðsins voru skiptar skoðanir á meðal fjár-festa á samningunum við flugstétt-irnar og hvort nægjanlega langt hefði þar verið gengið í hagræðingu á launakostnaði.

„Við teljum að með þessum samn-ingum,“ útskýrir Bogi, „sé verið að tryggja samkeppnishæfni félags-ins til lengri tíma litið og erum því bjartsýn á stöðu Icelandair þegar faraldrinum linnir. Við höfum ekki séð mörg önnur flugfélög gera slíkar breytingar á kjarasamningum, nema þá aðeins til skemmri tíma, við sínar flugstéttir í þessu árferði.“

Með enga vissu fyrir útboð
Par Capital, stærsti hluthafi félags-ins, ætlaði ekki að taka þátt vegna erfðileika í öðrum fjárfestingum sínum í flugi og ferðaþjónustu og þá var eins mikil óvissa um aðkomu lifeyrissjóða. Varst þú bjartsýnn á að þetta myndi takast?

„Ég var nú tiltölulega bjart-sýnn allan tímann. Við vorum þó í algjörri óvissu þegar útboðið hófst þar sem engir fjárfestar voru búnir að skuldbinda sig eða gefa upp formlega að þeir myndu taka þátt.“

Þegar útboðið hefst klukkan 9 að morgni miðvikudags þann 16. sept-ember, þá voruð þið, stjórnendur og ráðgjafar félagsins, ekki með neina vissu um hvort einhverjir í hópi lifeyrissjóða, langsamlega stærstu fjárfesta landsins, ætluðu sér að taka þátt í útboðinu sem stóð yfir í tvo daga?

„Nei, við vorum ekki með neina vissu fyrir því. Við gerðum ráð fyrir því að bandaríski sjóðurinn PAR Capital myndi ekki koma að útboðinu en með aðra stóra fjár-festa og hluthafa félagsins, eins og lifeyrissjóðina, þá vissum við ekki hvað þeir ætluðu sér að gera.“

Eftir að útboðinu lauk kom í ljós að tveir af stærstu lifeyrissjóðum landsins, Lifeyrissjóður verzlunar-manna og Birta, höfðu ákveðið að taka ekki þátt, auk þess sem ýmsir aðrir meðalstórir og smærri lifeyris-sjóðir gerðu slíkt hið sama.

Eftir klukkan þrjú á síðari degi útboðsins, fimmtudaginn 17. september, birtust fréttir um að bandaríska athafnakonan Michele Ballarin, sem hefur haft hug á því að stofna flugfélag á Íslandi eftir

Sárir og ósáttir við framgöngu Ragnars Þórs

Fjölmarginir forystumenn verka-lýðshreyfingarinnar, meðal annars forseti ASÍ, formaður Eflingar og formaður VR, tjáðu sig um hlutafjárútboð Icelandair og mæltu gegn þátttöku lifeyris-sjóða.

Í yfirlýsingu sem VR sendi frá sér um miðjan júlí var þeim til-mælum beint til fjögurra af átta stjórnarmönnum sem stéttar-félagið skipar í stjórn Lifeyris-sjóðs verzlunarmanna að snið-ganga eða greiða atkvæði gegn fjárfestingu sjóðsins í útboðinu. Þá sagði Ragnar Þór Ingólfsson, formaður VR, í viðtali við Frétta-blaðið sama dag að stjórnar-mönnum félagsins í sjóðnum, sem ekki færu eftir tilmælum VR, yrði skipt út.

Hvað fannst þér um þá fram-göngu formanns VR?

spilunum og vildu lítið gefa upp um mögulega þátttöku sína. Rétt fyrir klukkan eitt á síðari degi útboðsins, aðeins þremur tímum áður en því lauk, greindi Fréttablaðið frá því að LSR, stærsti lifeyrissjóður landsins, hefði skilað inn skuldbbindandi til-boði fyrir að lágmarki tveggja millj-arda hlut í útboðinu.

Bogi segir það ekki vera neitt launungarmál að fréttir af þátt-töku LSR hafi „verið mjög ánægju-legar og vakíð bjartsýni“ en á þeim tímapunkti höfðu ekki komið fram neinar staðfestar upplýsingar um aðra stóra fjárfesta sem ætluðu sér að taka þátt.

Mikil eftirspurn reyndist vera frá almennum fjárfestum í útboðinu og var samanlagður eignarhlutur þeirra þegar því lauk um 50 pró-sent. Fjöldi hluthafa, sem var um fjögur þúsund fyrir útboðið, fór í um tólf þúsund. Frá þeim tíma, á undanförnum þremur mánuðum, hefur hluthöfum Icelandair fjölgað enn frekar samhliða miklum við-skiptum með bréf félagsins og eru þeir nú um þrettán þúsund.

„Það er frábært að finna fyrir þessum stuðningi almennings í útboðinu og það er ljóst að það hefur hleypt af stað ákveðnu lífi í hlutabréfamarkaðinn sem er afar jákvætt,“ segir Bogi. Hann tekur undir það aðspurður að þessi drjúga þátttaka almennings hafi „siglt útboðinu í höfn, ásamt mikilli þátt-töku starfsfólks Icelandair og eins stórum fjárfestum“.

Sumarið gæti verið í hættu

Fram hefur komið í máli Boga, rétt eins og hjá öðrum forsvarsmönnum fyrirtækja í ferðaþjónustu, að und-anförnu að efeinhverjir ferðamenn eigi að koma til landsins næsta sumar verði að vera fyrirsjáanleiki með söttvarnareglu á landamær-unum. Núverandi fyrirkomulag, sem hefur verið í gildi frá því um miðjan ágúst og kveður á um tvö-falda skimun og fimm daga sóttkví á milli, verður tekið til endurskoð-unar eigi síðar en 15. janúar.

„Það verður mjög erfitt að selja Ísland sem ferðamannaland fyrir sumarið 2021,“ útskýrir Bogi, „ef við og aðrir ferðaþjónustuaðilar getum ekki sagt við okkar viðskiptavini hvernig þessum málum verður háttað þegar þeir koma til landsins.“

Spurður hvernig hann vilji sjá þetta bendir Bogi á að það hjálpi varðandi fyrirsjáanleikann að vita fram í tímann hvaða fyrirkomulag muni gilda eftir því á hvaða stað faraldurinn er hverju sinni.

„Óvissan er enn mikil en við verð-um samt að búa til einhver plön. Ef nügildandi söttvarnareglur verður breytt fyrir til dæmis 1. mars þá held ég að ferðamannasumarið geti orðið ágætt miðað við aðstæður. En ef þetta fyrirkomulag verður hins vegar óbreytt fram í maí eða júní þá tel ég ljóst að sumarið sé í raun farið. Auðvitað verður þetta svo allt hæð því hvernig heiminum hefur tekist að ná tókum á faraldrinum.“

Hafið þið væntingar um að það

„Það voru, og eru, mjög margir starfsmenn innan okkar raða, sem höfðu verið lengi félags-menn hjá VR, í senn ósáttir og sárir vegna framgöngu formanns stéttarfélagsins og hvernig hann talaði gegn fyrirtækinu.

Ég ætla ekki að tjá mig sérstak-lega um þau ummæli sem hann lét falla í tengslum við útboðið og gagnvart stjórn Lifeyrissjóðs verzlunarmanna en almennt séð finnst mér að stjórnarmenn lifeyrissjóða og í skráðum fé-lögum eigi að vera óháðir og taka ákvarðanir sínar eftir sinni bestu sannfæringu. Það á ekki að reyna að hafa áhrif á ákvarðanir þeirra með einum eða neinum hætti enda vegur slík ihlutun að sjálf-stæði stjórna sjóðanna og væri ekki í samræmi við góða stjórnar-hætti.“

sé mikill uppsafnaður ferðavilji á meðal almennings og áhugi á Íslandi sem áfangastað þegar þessum far-aldri linnir?

„Við skynjum það sterkt í sam-skiptum við samstarfsaðila á okkar helstu mörkuðum erlendis að það er almennt mikill ferðavilji þótt hag-kerfin séu kaldari og fólk hafi að meðaltali minna á milli handanna en áður. En miðað við skilaboðin sem við erum að fá, þá er veru-legur áhugi á að ferðast til Íslands. Þar vinnur með okkur strjálbýlið, sterkir innviðir og öflugt heilbrigð-iskerfi.“

Aðspurður segist Bogi sannfærð-ur um að íslensk ferðaþjónusta geti tekið fljótt við sér um leið og for-sendur skapast að nýju fyrir ferða-lögum fólks á milli landa. „Hvenær það gerist veltur auðvitað fyrst og fremst á því að bólusetningar gangi fljótt og vel fyrir sig. Ef bólusetning verður orðin almenn innan fárra mánaða og faraldurinn þróast í jákvæða átt þá getur viðspyrnan fyrir Ísland verið hröð enda verður mun meiri eftirspurn eftir því að koma til áfangastaða eins og Íslands heldur en stórborga.“

Fullreynt með tvö íslensk félög
Forsvarsmenn Play Air, nýs lág-gjaldaflugfélags sem boðaði komu sína á markaðinn fyrir meira en ári, hafa sagst vera tilbúnir að hefja flugrekstur um leið og tækifæri gefst til og langtímafjármögnun er í höfn. *Stjórnendur Play telja forsendur fyrir því að tvö flugfélög starfi á Íslandi. Hvernig horfir það við þér og að fá mögulega á ný samkeppni frá öðru innlendu flugfélagi?*

„Við berum virðingu fyrir allri samkeppni og það eru öflugir ein-staklingar, með mikla reynslu af flugrekstri, sem standa að baki Play Air. Við erum stöðugt í samkeppni við risastór erlend flugfélög á öllum okkar mörkuðum enda ekki mikil fyrirstaða fyrir þessi félög að hefja flug til Íslands sjái þau tækifæri á þeim markaði. Þá hefur ávallt verið mikil og hörð samkeppni á VIA markaðinum svo við þurfum ávallt að vera samkeppnishæf á öllum sviðum rekstrarins. Það er hins vegar mín skoðun að það sé engan veginn raunhæft að reka tvö flug-félög frá Íslandi sem eru með Kefla-víkurflugvöll sem tengimiðstöð (e. hub).

Þetta hefur verið reynt tvisvar áður, fyrst með Iceland Express og síðar WOW air. Við sjáum þetta aðeins á stórum alþjóðlegum flug-völlum, eins og til dæmis í Sao Paulo, Tókýó, Chicago og New York, en í flestum tilfellum, jafnvel á flugvöllum í kringum borgir með milljónir manna, þá er aðeins um að ræða eitt flugfélag – eða jafnvel ekkert – sem rekur tengimiðstöð á viðkomandi flugvelli. Heimamarkaðurinn er svo mikilvægur og hjá okkur telur hann einungis 360 þúsund manns og þess vegna tel ég ekki raunhæft að reka héðan tvö flugfélög til lengri tíma sem starfrækja tengibanka. En við erum ekki hrædd við samkeppnina,

●●● Það er engan veginn raunhæft að reka tvö flugfélög frá Íslandi sem eru með Keflavíkurflugvöll sem tengimiðstöð.

við ætlum að standa okkur í henni. Sama hvernig úr þessu spilast þá verður alltaf mikil samkeppni í flugi til og frá Íslandi. Erlend flug-félög munu fljúga hingað til lands frá fjölmörgum borgum beggja vegna Atlantshafsins í samkeppni við íslensk flugfélög.“

Á meðal erlendra lággjaldafélaga sem þið hafið átt í samkeppni við eru Norwegian, sem hefur háð langvinnt dauðastríð, og Wizz Air. Gæti það ekki reynst banabíti Icelandair ef félag á borð við Wizz ákveður að fara áfullum krafti inn á ykkar markað í flugi yfir hafið?

„Nei, alls ekki. Það verður ávallt hörð samkeppni og við verðum að standa okkur í henni. Ein ástæðan fyrir því að við komumst í gegnum þessar hremmingar á árinu, og kláruðum stórt hlutafjárútboð, er auðvitað sú að við erum með við-skiptamódel sem hefur sannað sig til margra ára. Nú höfum við styrkt samkeppnishæfni félags-ins enn frekar. Á undanförnum árum hafa markaðsaðstæður verið mjög krefjandi. Norwegian, sem var komið í mikil vandræði fyrir faraldurinn, hafði veruleg áhrif á markaðinn í heild sinni og þar með tekjugrunn okkar með ósjálfbærri verðlagningu á flugsætum. Þá var verðlagning WOW air á flugsætum ekki sjálfbær síðustu árin í rekstri þess félags, þau voru í stórum stíl seld langt undir kostnaðarverði.

Icelandair hefur hins vegar staðið þetta allt af sér og mánuðina áður en faraldurinn braust út gekk rekstur félagsins vel. Við vitum fullvel að Icelandair getur ekki keppt í verð-um við félög eins og Wizz Air, sem er gert út frá Austur-Evrópu, á meðan við erum að starfrækja fyrirtæki á markaði þar sem laun og annar rekstrarkostnaður er mun hærri. Verkefnið er að finna sylluna okkar á markaðinum, og vera þar með réttu vöruna, sem er í samræmi við þann kostnaðarstrúktúr sem er á Íslandi,“ segir Bogi.

Aðstoð Kviku einsdæmi

Að lokum segist Bogi vilja koma á framfæri þakklæti til allra þeirra sem lögðust á árarnar með félaginu á árinu.

„Ég vil fyrst og fremst þakka okkar frábæra starfsfólki fyrir að hafa unnið þrekvirki á öllum svið-um starfseminnar í gríðarlega krefj-andi aðstæðum. Ég lit svo á að sú viðurkenning sem ég hef hlotið í dag sé viðurkenning okkar allra. Þá eiga þeir fjölmörgu aðilar sem stuðluðu að því að fjárhagsleg endurskipu-lagning félagsins tókst jafn vel og raun bar vitni miklar þakkir skild-ar. Þar vil ég nefna stjórn félagsins, góða samvinnu við ráðgjafa félags-ins, Íslandsbanka og Landsbanka, en framlag þeirra var mikils virði. Þá verður seint fullþakkað fyrir þátt Kviku banka. Marínó Tryggvason bankastjóri hafði frumkvæði að því strax í marsmánuði að bjóða fram aðstoð bankans endurgjaldslaust, án þess að hafa nokkurra hagsmuna að gæta. Það er án efa einsdæmi. Þá vil ég jafnframt koma á framfæri þakklæti til fjölskyldunnar, ekki sist eiginkonu minnar, Bjarkar Unnars-dóttur, fyrir alla þolinmæðina og stuðninginn á árinu.“

Fjárhagsleg endurskipulagning flókin og krefjandi

Eva Sóley Guðbjörnsdóttir, framkvæmdastjóri fjármála-sviðs Icelandair Group, segir að fjárhagsleg endurskipulagning félagsins hafi verið flókin og krefjandi. „Lokahnykkurinn var vel heppnað hlutafjárútboð þar sem félagið tryggði sér 23 milljarða króna í hlutafé og sjö þúsund nýir hluthafar bættust við hluthafahóp félagsins,“ segir hún.

Hvað var krefjandi á árinu sem er að líða?

„Árið 2020 fór vel af stað hjá Icelandair Group, rekstur félagsins var í takt við áætlanir fyrstu tvo mánuðina og útlitið fyrir árið var gott. Þá skall kórónuveirufaraldurinn á og þar með hvarf tekjgrundvöllur félagsins að miklu leyti á aðeins nokkrum vikum. Eins og önnur flugfélög neyddumst við til að draga saman seglin eins hratt og mögulegt var. Það var ljóst að við ættum mikið verk fyrir höndum að koma félaginu í gegnum erfiðar aðstæður og á sama tíma tryggja rekstrargrundvöll þess til framtíðar og verja störf. Eitt af stærstu verkefnum í þessari vegferð var fjárhagsleg endurskipulagning félagsins sem var í senn flókin og krefjandi. Með sam-

Eva Sóley Guðbjörnsdóttir segir meginverkefnið að lágmarka rekstrarkostnað Icelandair á meðan fólk ferðist ekki vegna COVID-19. MYND/ADSEND

stilltu átaki framúrskarandi starfsfólks okkar og ráðgjafa náðum við að ljúka þessu verkefni á nokkrum mánuðum þar sem allir hagaðilar lögðu sitt af mörkum. Lokahnykkurinn var vel heppnað hlutafjárútboð þar sem félagið tryggði sér 23 milljarða króna í hlutafé og sjö þúsund nýir hluthafar bættust við hluthafahóp félagsins.“

Hvað gekk vel á árinu 2020?

„Við erum þakklát fyrir þann mikla stuðning sem félaginu var

sýndur í útboðinu. Samhliða fjárhagslegri endurskipulagningu vann starfsfólk af öllum sviðum Icelandair Group þrekvirkni í þjónustu við viðskiptavinum í gjörbreyttu umhverfi. Þá tókst okkur með mikilli útsjónarsemi að sækja ný verkefni, til dæmis í leigu- og fraktflugi, og þar með nýta innviði og auka tekjur félagsins. Þar á meðal voru um 80 ferðir með lækningavörur frá Kína til Þýskalands, Kanada og Bandaríkjanna.

Um miðjan júní, þegar sóttvarnareglur á landamærum voru rýmkaðar, náðum við að nýta sveigjanleika leiðakerfis Icelandair og bregðast hratt við aukinni eftirspurn eftir flugi með góðum árangri. Það voru þó vonbrigði að þurfa að skella í lás aftur um miðjan ágúst þegar ástandið hóf að versna á ný.

Í öllum þeim krefjandi verkefnum sem við stóðum frammi fyrir á árinu sýndi það sig enn og aftur að styrkleikar félagsins liggja meðal annars í reynslu og þekkingu starfsfólks og ekki síst samheldni þegar á móti blæs.“

Hvernig horfir árið 2021 við þér í rekstrinum?

„Árið 2021 verður krefjandi en jafnframt spennandi ár. Meginverkefni okkar verður að lágmarka rekstrarkostnað á meðan núverandi ástand varir en á sama tíma tryggja að félagið sé tilbúið að taka á loft um leið og heimurinn hefur náð betri tókum á kórónuveirunni. Starfsfólk félagsins vinnur nú hörðum höndum að því að undirbúa viðspyrnuna sem verður vonandi fyrir en síðar á nýju ári.

Við ætlum okkur að halda áfram að tryggja öflugar flugsamgöngur

Lokahnykkurinn var vel heppnað hlutafjárútboð þar sem félagið tryggði sér 23 milljarða króna í hlutafé og sjö þúsund nýir hluthafar bættust við hluthafahóp félagsins.

til og frá Íslandi og búa til tækifæri fyrir Ísland sem tengimiðstöð í flugi milli Evrópu og Norður-Ameríku með tilheyrandi ávinningi fyrir íslenskt efnahagslíf og lífsgæði hér á landi. Ég hef fulla trú á því að Ísland verði áfram eftirsóttur áfangastaður ferðamanna enda kjöraðstæður hér sem munu heilla í kjölfar faraldursins – viðerni, öryggi og fátt fólk. Með öflugum innviði, sveigjanlegri leiðakerfi, sterkan efnahagsreikning, breiðan hluthafahóp og síðast en ekki síst frábært starfsfólk, erum við vel í stakk búin til að takast á við það sem árið 2021 ber í skauti sér.“

Saknar stemningarinnar á skrifstofunni

Jón Björnsson, forstjóri Origo, segist sakna stemningarinnar á skrifstofunni í COVID-19. „Ég saknaði oft á þessum tímum að sjá aðgerðir hins opinbera betur tengdar þeim takmörkunum sem sóttvarnirnar settu á sumar greinar atvinnulífsins. Í rekstri gerir maður alltaf plön sem gera ráð fyrir að umhverfið geti orðið svona til framtíðar og því þurfum við að mæta þeim aðstæðum og læra að lifa við nýjan raunveruleika,“ segir hann.

Hvað gekk vel á árinu 2020?

„Í lok mars síðastliðins sat ég á stjórnarfundum í skandinavísku netverslunarfyrirtæki og forstjórinn lýsti því yfir að líklega væri árið 2020 farið og nýja planið væri að stefna á að ná því á árinu 2021 sem við höfðum stefnt að 2020. Þremur mánuðum síðar sat ég aftur á stjórnarfundum hjá sama fyrirtæki, nú í gegnum fjarfund. Það var komið allt annað hljóð í strokkinn hjá forstjóranum. Ljóst var að þær aðstæður sem væru komnar upp gerðu það að verkum að við værum að sjá fleiri nýja viðskiptavinum en nokkru sinni áður. Allt liti út fyrir

Ljóst var að þær aðstæður sem væru komnar upp gerðu það að verkum að við værum að sjá fleiri nýja viðskiptavinum en nokkru sinni áður.

að við myndum ná 2021 markmiðunum núna árið 2020 slík væri neyslubreytingin af COVID-19. Það má því segja að vírusinn hafi orsakað einhverja mestu umbreytingu í hinum stafræna heimi og fært alla þróun fram um 2-3 ár á nokkrum mánuðum.

Þegar ég svo kom til Origo fyrir rétt rúmum 3 mánuðum var allt á fleygiferð í sömu vegferð. COVID-19 var mesti umbreytingarkraftur í stafrænum málum sem fyrirtækið hefur séð í nokkur ár. Á meðan ég reyndi að kynna mér fyrirtækið varð ég vitni að frábærri aðlögun starfsfólks að nýjum aðstæðum þar sem færri mættu á skrifstofu og unnu í stað heiman að frá sér og nýttu sér alla þá tækni sem til er til

Jón tók við sem forstjóri Origo fyrir þremur mánuðum. FRÉTTABLAÐIÐ/ERNIR

að halda áfram með alls kyns krefjandi verkefni. Sjálfur sakna ég skrifstofustemningarinnar og þeirrar dýnamíkur og hugmyndasköpunar sem hún býr til, en sé líka tækifærin í að geta búið til umhverfi sem hentar frábæru fólki í að blómstra. Það er án efa stærsti ávinningurinn.“

Hvað var krefjandi á árinu sem er að líða?

„Sum fyrirtæki hafa lent á vegg á árinu. Án nokkurrar viðvörunar var rekstrargrundvelli fjölmargra fyrirtækja kippt undan þeim og á meðan sum fyrirtæki glimdu við hraðar breytingar þurftu önnur að glíma við gríðarlega erfiðar aðstæður þar sem rekstrarumhverfi þeirra breyttist dag frá degi án þess að fyrirtækin ættu yfirhöfuð mögu-

leika á að bregðast við þeim. Slíkar breytingar taka á og við eigum eftir að bita úr nálinni með hvernig við komum út úr þessu. Ég saknaði oft á þessum tímum að sjá aðgerðir hins opinbera betur tengdar þeim takmörkunum sem sóttvarnirnar settu á sumar greinar atvinnulífsins. Í rekstri gerir maður alltaf plön sem gera ráð fyrir að umhverfið geti orðið svona til framtíðar og því þurfum við að mæta þeim aðstæðum og læra lifa við nýjan raunveruleika. Atvinnugreinar hafa áður aðlagast og breytt sér, en það getur þurft að hjálpa þeim þegar umhverfið breytist fyrirvaralaust.“

Hvernig horfir árið 2021 við þér í rekstrinum?

„Upplýsingatækni er ekki lengur stöðdeild í fyrirtæki heldur sá umbreytingarþáttur sem ræður mestu um hvernig þú kemur þeirri vöru eða þjónustu sem þú ert að selja eða koma á framfæri. Sterk félög eru því í auknum mæli að sjá að fjárfesting í slíkri umbreytingu skilar sér beint í tekjumyndun félagsins og möguleikum þess að vera framarlega á sínu sviði.“

Treystir stjórnvöldum til að bólusetja þjóðina hratt

Sigríður Margrét Oddsdóttir, framkvæmdastjóri Lyfju, segir að reksturinn á nýju ári fari eftir því hvernig tekst til með bólusetningar við COVID-19 og hvaða sóttvarnaráðstafanir verða í gildi. „Ég er bjartsýn og jákvæð að eðlisfari og treysti því að stjórnvöld geri allt sem er í þeirra valdi til að tryggja að bólusetningar gangi hratt og vel fyrir sig,“ segir hún og vekur athygli á að starfsfólk Lyfju hafi verið í framlínunni allt árið.

Hvað gekk vel á árinu 2020?

„Það gekk vel að ryðja nýjar brautir, Lyfja setti á markað fyrsta íslenska snjall apótekið, app sem er meira en vefverslun, um er að ræða sérsníðna þjónustu fyrir hvern og einn viðskiptavin. Með appinu eru upplýsingar um lyf, virkni og notkun aðgengilegar með einum smelli, hægt er að kaupa lyf og fá heimsend á innan við klukkutíma eða sækja í næsta apótek Lyfju. Það má líka spjalla við sérfræðinga Lyfju í appinu og annast lyfjakaup fyrir þá sem ekki geta það sjálfir.

Við höfum líka að aðlaga verslanir okkar og vöruval að nýrri stefnu á árinu, Lyfja er svo miklu meira en

Sigríður Margrét Oddsdóttir, framkvæmdastjóri Lyfju. MYND/ADSEND

bara apótek. Ein mest spennandi nýjungin í vöruvalinu okkar er DNA próffrá MyHeritage sem veitir upplýsingar bæði um uppruna og genetíska áhættu á fjölda sjúkdóma. Hjúkrunarþjónusta Lyfju hefur fengið aukið vægi í nýjum verslunum okkar en í Lágmúla, á Smáratorgi og nú síðast á Akureyri geta viðskiptavinir fengið hjúkrunarþjónustu án þess að panta tíma. Hjúkrunarfræðingar Lyfju annast heilsufarsmælingar, bólusetningar, aðstoða við val á vörum og veita þá

hjálp sem þarf hverju sinni. Heilsuhúsið er líka orðið hluti af Lyfju, því geta viðskiptavinir fengið náttúrulegar og umhverfisvænar vörur frá Heilsuhúsinu hjá okkur.

Sjálfbærni og samfélag hafa verið okkur hugleikin á árinu, Lyfja gerði samning við Kolvið sem felur það í sér að Kolviður gróðursetur árlega sem samsvarar 2.732 trjáum til móts við þau 240 tonn af koldíoxíði sem starfsemin losar á ári. Við tókum í notkun fyrsta lyfjaskilakassann sem er staðsettur í Lyfju á Smára-

Því miður mælast reglulega efni sem eru talin vera ógn við lífríki og vatnaumhverfi í sýnum Umhverfisstofnunar, við sýnum öll ábyrgð með því að skila ónotuðum lyfjum í apótek til öruggrar eyðingar.

torgi og verður innan tíðar í fleiri apótekum en örugg lyfjaskil eru eitt mikilvægasta framlag Lyfju til umhverfisverndar. Því miður mælast reglulega efni sem eru talin vera ógn við lífríki og vatnaumhverfi í sýnum Umhverfisstofnunar, við sýnum öll ábyrgð með því að skila ónotuðum lyfjum í apótek til öruggrar eyðingar. Lyfja úthlutaði í fyrsta sinn úr styrktarsjóði sem settur hefur verið á laggirnar, það fengu tíu verkefni sem teljast heilsueflandi og/eða hafa forvarnargildi stuðning á árinu.“

Hvað var krefjandi á árinu sem er að líða?

„Heimsfaraldurinn og afleiðingar hans, við þurftum að innleiða nýtt

vinnulag, gera viðbragðsáætlanir og breytingar til þess að tryggja öryggi okkar viðskiptavina og starfsfólks. Við lögðum mikla áherslu á að finna góðar vörur á góðu verði sem nýtast öllum til að verjast veirunni. Það var erfiðast að þurfa á sama tíma að takmarka samskipti og hittast sjaldnar augliti til auglitis. Starfsfólk Lyfju hefur verið í framlínunni allt árið og annast viðskiptavinum vel í krefjandi aðstæðum. Ég hef í örfá skipti á ævinni verið jafn stolt af teymi eins og starfsfólki Lyfju á þessu ári.“

Hvernig horfir árið 2021 við þér í rekstrinum?

„Það fer eftir því hvernig tekst til með bólusetningar og hvaða sóttvarnaráðstafanir verða í gildi. Ég er bjartsýn og jákvæð að eðlisfari og treysti því að stjórnvöld geri allt sem er í þeirra valdi til að tryggja að bólusetningar gangi hratt og vel fyrir sig. Við hjá Lyfju höfum boðið fram aðstoð og munum sannarlega ekki láta okkar eftir liggja ef þess verður óskað.

Áhersla á heilbrigði og forvarnir hefur sjaldan verið mikilvægari en líka lágt lyfjaverð um allt land.“

ht.is

HÚN ER HAFIN!

RISA

ÚTSALA!

MEIRA EN 4000 VÖRUTEGUNDIR – ALLT AÐ 75% AFSLÁTTUR!

TAKMARKAÐ
MAGN!
SJÁÐU ALLT
ÚRVALIÐ Á HT.IS

Heimilistæki

REYKJAVÍK · AKUREYRI · REYKJANESBÆR · SELFOSS · EGILSSTAÐIR

Bjartsýn á að vel takist að byggja upp starfsemina eftir lokanir

Ágústa Johnson, eigandi og framkvæmdastjóri Hreyfingar, segir að þær lokanir sem líkamsræktarstöðvar hafa þurft að sæta á þessu ári hafi verið rekstrinum þungbærar. Engu að síður hafi tekist að nýta tímann til ýmissa endurbóta. Heimsfaraldurinn hafi jafnframt opnað augu margra fyrir því hversu mikilvæg líkamleg hreysti sé öflugu ónæmiskerfi. Ágústa bindur vonir við að hægt verði að opna líkamsræktarstöðvar aftur í janúar með viðeigandi takmörkunum.

Hvað gekk vel á árinu 2020?

Árið fór sannarlega öðruvísi en áætlanir gerðu ráð fyrir í upphafi árs. Kórónuveiruheimsfaraldur hefur haft gríðarlega alvarleg áhrif á starfsemi heilsuræktarstöðva. Í heildina hefur okkur verið gert að hafa starfsemina lokaða í um fimm mánuði á árinu.

Það sem gekk vel í Hreyfingu var að okkur tókst að nýta lokunartímann fyrir ýmsar endurbætur á húsnæði og aðstöðu. Við réðumst í algjöra endurnýjun á tækjasólum hjá okkur, endurskipulögðum ýmis rými og fundum illa nýttu rými betri nýtingu. Einnig gerðum við breytingar í Hreyfing Spa og erum að bæta við nýrri glæsilegri slökun-

araðstöðu og spa-aðstöðu fyrir litla hópa.

Óhætt er að segja að Hreyfing sé komin í sitt allra besta form og tilbúin að taka á móti gestum við fyrsta tækifæri sem vonandi kemur um miðjan janúar.

Hvað var krefjandi á árinu sem er að líða?

Það sem var krefjandi var augljóslega sú staðreynd að starfsemin var lokuð í hátt í hálf ár. Vitaskuld hefur slíkt afar alvarlegar afleiðingar fyrir hvaða rekstur sem er. En í tilfelli heilsuræktarstöðva eru afleiðingarnar viðtækari þegar tugþúsundir iðkenda komast ekki í ræktina sína og víst að slíkt hefur haft neikvæð áhrif á bæði andlega og líkamlega heilsu manna og sér ekki fyrir endann á því.

Jafn mikilvægt og það er að ná tókum á faraldrinum og fyrirbyggja COVID-smit, þá megum við ekki gleyma því að undanfarna áratugi höfum við átt við risastóran heimsfaraldur að etja sem við eigum langt í land með að leysa, enda vandinn mjög vaxandi. Um er að ræða lífsstílstengda sjúkdóma svo sem hjarta- og æðasjúkdóma, sykursýki 2, ofþyngd og fleira. En talið er að um 20 milljónir manna muni lástast í heiminum á árinu 2020 af völdum

Faraldur lífsstílstengdra sjúkdóma á borð við hjartakvilla, ofþyngd og sykursýki hefur herjað á mannkyn um árabil, segir Ágústa. FRÉTTABLAÐIÐ/VILHELM

hjarta- og æðasjúkdóma og eru þeir sjúkdómar enn um 50 prósent af aldursstöðluðum dánarorsökum á Vesturlöndum. Til samanburðar hafa nú látist tæplega 1,7 milljónir manna af völdum COVID-19 um heim allan.

Ekki má svo gleyma áhrifunum á andlegu hliðina, svo sem aukinni

tíðni þunglyndis og fleiru.

Það á eftir að koma í ljós hver langtímaáhrif aðgerða vegna COVID-19 munu verða og hvaða þýðingu þær munu hafa fyrir almannaheilsu.

Hvernig horfir árið 2021 við þér í rekstrinum?

Með tilkomu bóluefnis mun lífið

●● Það á eftir að koma í ljós hver langtímaáhrif aðgerða vegna Covid-19 munu verða og hvaða þýðingu þær munu hafa fyrir almannaheilsu.

vonandi komast í nokkuð eðlilegt horf fyrir lok fyrsta ársfjórðungs og ég ætla að leyfa mér að vera bjartsýn og vona að við fáum að hefja okkar starfsemi í janúar með þeim takmörkunum og sóttvarnaaðgerðum sem þarf og að ekki muni koma til frekari lokana. Það mun vissulega taka tíma að byggja upp starfsemina að nýju í það horf sem var í upphafi ársins 2020. En ég er mjög bjartsýn og sannfærð um að okkur muni takast vel til með það.

Kórónuveirufaraldurinn hefur vafalaust opnað augu margra um hve góð heilsa, öflugt ónæmiskerfi og líkamleg og andleg hreytti skiptir sköpum fyrir okkur og hvað það er að miklu leyti undir okkur sjálfum komið að rækta heilsuna og byggja okkur upp andlega og líkamlega með ástundun heilsusamlegs lífennis alla daga.

Staða Lykils muni styrkjast að loknum samruna TM og Kviku

Góður gangur var í nýjum útlánum Lykils á þessu ári, einkum yfir sumar mánuðina, segir Ólöf Jónsdóttir framkvæmdastjóri Lykils. Hún telur að samruni Tryggingamiðstöðvarinnar og Kviku banka sem nú biður samþykkis hluthafa muni styrkja rekstur Lykils.

Hvað gekk vel á árinu 2020?

Árið 2020 var ár mikilla breytinga. Ég flutti mig frá Kviku banka og tók við stjórnartæmumunum í Lykli fjármögnun í mars, en félagið hafði þá nýlega skipt um eignarhald og flutt starfsemi sína úr Ármúla yfir í höfuðstöðvar TM í Síðumúla.

Nýtt eignarhald og flutningar félagsins voru að ýmsu leyti krefjandi og að mörgu að hyggja þegar tvö félög koma saman með þessum hætti, hvort heldur er varðar strategíu, kerfismál eða starfsfólk. Heilt yfir vil ég meina að þetta hafi gengið vel og eftir því sem leið á árið náðist æ betri taktur í starfseminni.

Við vorum auðvitað ekki, frekar en önnur fyrirtæki, undanskilin þeim áhrifum sem COVID-19 hefur haft á samfélagið og atvinnu-

Markmið Lykils í nýjum útlánunum á árinu náðust snemma í haust, en góður gangur var í bilusölu í sumar sem leið. FRÉTTABLAÐIÐ/ANTON BRINK

lífið og drjúgur hluti okkar starfsfólks hefur unnið meira og minna heiman frá sér stóran hluta ársins. Því fylgja talsverðar áskoranir fyrir stjórnendur og starfsfólk en þeim

áskorunum hefur verið mætt með glæsibrag að mínu mati og starfsemin þrátt fyrir allt gengið vel.

Starfsemi Lykils fjármögnunar gekk ágætlega á árinu. Góður gang-

●● Góður gangur var í nýjum útlánunum, ekki síst yfir sumarmánuðina þegar talsverður kom í bilasölu.

ur var í nýjum útlánunum, ekki síst yfir sumarmánuðina þegar talsverður kom í bilasölu, og markmið ársins í nýjum útlánunum náðust snemma í haust, sem var mjög ánægjulegt.

Hvað var krefjandi á árinu sem er að líða?

Afkoma félagsins á árinu er nokkuð lituð af einskiptiskostnaði sem óhjákvæmilega fellur til við breytingar á eignarhaldi, vaxtalækkunum, hagræðingaraðgerðum og síðast en ekki síst heimsfaraldrinum. Virðisrýrnun útlána vegna stöðu viðskiptavina félagsins í

ferðapjónustu og tengdum atvinnugreinum var talsverð og við höfum unnið náði með þessum viðskiptavinum okkar við að finna viðunandi úrlausn.

Eins og tilkynnt var í nóvember hafa stjórnir Kviku banka, TM og Lykils tekið ákvörðun um að sameina félögin og það liggur fyrir að í þeim samruna felast gríðarleg tækifæri fyrir öll félögin, ekki síst Lykil fjármögnun. Einn stærsti hluti áætlaðrar kostnaðarsamlegðar kemur til vegna hagkvæmari fjármögnunar samstæðunnar, sem mun styrkja verulega stöðu Lykils.

Sameining þessara þriggja félaga og samþætting starfseminnar verður án efa stærsta verkefni ársins 2021 að því gefnu að hluthafar félagsanna, FME og Samkeppniseftirlitið samþykki samrunann og mikilvægt er að vanda til allra verka. Félagið verður meðal þeirra stærstu í kauphöllinni og í stakk búið að veita viðskiptavinum sínum mjög fjölbreytta þjónustu á nær öllum sviðum fjármála- og tryggingaþjónustu. Verkefni ársins 2021 verða því ærin effram fer sem horfir.

Vaxtalækkunar Seðlabankans skiluðu sér beint inn í reksturinn

María Björk Einarsdóttir, framkvæmdastjóri Ölmu íbúðafélags, segir að fjármögnun með fljótandi vöxtum hafi reynst Ölmu vel á þessu ári, en vaxtalækkunar Seðlabankans hafi þannig skilað sér beint inn í fjárhag félagsins á árinu sem leið. Jafnframt hafi tekist að fá inn langtímaleigjendur í íbúðir sem áður voru ætlaðar undir skammtímaleigu til ferðamanna.

Hvað gekk vel á árinu 2020?

Í heildina lítið gekk rekstur Ölmu íbúðafélags vel á árinu, við búum svo vel að starfa á markaði þar sem eftirspurn er tiltölulega stöðug og þolir vel skammtímasveiflur. Þá er fjárhagur félagsins sterkur, efnahagsreikningur heilbrigður og lausafjárstaða sterk, sem er lykilatriði þegar tekist er á við krefjandi ytri aðstæður. Félagið hefur því blessunarlega hvorki þurft að nýta sér nein ýræði stjórnvalda né heldur að fresta greiðslum af skuldum.

Við tókum vaxtalækkunum ársins fagnandi, enda er fjármagnskostnaður stærsti gjaldaliðurinn í

●● Alma íbúðafélag er í söluferli sem nú stendur yfir. Ef ferlinu lýkur án sölu er stefnt að því að skrá félagið á First North markaðinn.

rekstrarreikningi félagsins. Félagið hefur fjármagnað sig töluvert á fljótandi vöxtum sem hafa fylgt þessum lækkunum að miklu leyti. Þá hafa vaxtalækkunar einnig skilað sér í myndarlegum raunhækkunum fasteignaverðs á afar líflegum fasteignamarkaði.

Síðast en ekki síst erum við afar þakklát fyrir okkar góðu viðskiptavinum, en án þeirra værum við ekkert. Við höfum fundið fyrir vaxandi áhuga á þjónustu félagsins og sífellt

Vaxtalækkunar Seðlabankans voru Ölmu íbúðafélagi kærkomnar. FRÉTTABLAÐIÐ/ANTON BRINK

fleiri telja leiguformið ákjósanlegan valkost á húsnæðismarkaði. Með innkomu faglegra íbúðafélaga stendur neytendum nú til boða það húsnæðisöryggi sem fylgir því að eiga fasteign á sama tíma og þeir njóta þess sveigjanleika sem fylgir því að leigja og þurfa ekki að bera áhættu af mikilli skuldsetningu eða óvæntum viðhaldskostnaði.

Hvað var krefjandi á árinu sem er að líða?

Árið 2020 bauð upp á ýmsar ófyrirsjáanlegar áskoranir. Til dæmis þurftum við að loka hluta af starfsemi okkar, skammtímaleigu til ferðamanna, með skömmum fyrirvara þegar eftirspurnin hrundi nánast á einni nóttu. Með því að breyta eignunum í hefðbundnar langtímaleiguþiðir gátum við lágmarkað tjónið sem þessu fylgdi og voru allar eignirnar orðnar tekjuberandi innan nokkurra vikna.

Einnig höfum við, eins og aðrir, tekist á við nýjan veruleika í kjölfar sóttvarnaaðgerða og þeirri aðlögun hafa fylgt ýmsar áskoranir. Við höfum frá stofnun lagt mikið upp

úr rafrænni þjónustu og vorum því nokkuð vel undirbúin, en þetta ýtti við okkur að ganga ennþá lengra og erum við orðin vel sjúð í fjarvinnu og fjarþjónustu í dag.

Hvernig horfir árið 2021 við þér í rekstrinum?

Ég lít björtum augum til komandi árs. Eins og fram hefur komið í fjölmöldum er Alma íbúðafélag í söluferli sem nú stendur yfir. Ef ferlinu lýkur án sölu er stefnt að því að skrá félagið á First North markaðinn. Hvernig sem fer liggur fyrir að það verða breytingar á eignarhaldinu og í slíkum aðstæðum felast oft spennandi tækifæri.

Þá er það trú mín að þegar faraldurinn líður undir lok vöknum við upp við breytta heimsmynd. Við höfum lengi verið á braut mikilla samfélagslegra breytinga en faraldurinn hefur virkað eins og hraðall á þær. Þá riður á að vera viðbúinn að mæta áherslum sífellt kröfuhardari hagaðila; fjárfesta, viðskiptavina og samfélagsins. Þau fyrirtæki sem neita að horfast í augu við þetta munu ekki lifa af.

GERÐU KRÖFUR

Hjá okkur færðu faglega og persónulega ráðgjöf

*Gleðilegt
nýtt ár*

A4 býður upp á fjölbreytt úrval vara hvort sem um er að ræða skrifstofuvörur, kennslubúnað eða húsgögn. Þeirra á meðal eru heimsþekkt vörumerki sem eiga það sammerkt að vera í háum gæðaflokki. Mikill metnaður er lagður í að veita góða þjónustu og er lögð áhersla á að finna hagkvæmar lausnir sem henta hverjum og einum.

www.a4.is / sími 580 0000 / panta@a4.is

A4

Begar allt kemur til alls...

Heiðrún Lind Marteinsdóttir
framkvæmda-
stjóri Samtaka
fyrirtækja í
sjávarútvegi

Varnarsigur er hugtak sem gripið er til þegar tekist hefur að koma í veg fyrir óefni. Oftar en ekki er það notað til þess að afsaka eða útskýra frammi-stöðu í iðróttum, hvar betur hefði mátt ganga. Þegar allt kemur til alls, er varnarsigur þó aldrei sigur. Hvað sem því líður, má þó segja að íslenskur sjávarútvegur hafi unnið varnarsigur á veirutímum. Niðurstaðan, miðað við fyrstu ellefu mánuði ársins, má teljast viðunandi miðað við aðstæður.

Þetta leiðir hugann að samkeppnishæfni. Atvinnugreinar sem ekki eru samkeppnishæfar mun vart verða langra lífdaga auðið. Það segir sig sjálft. Íslenskt sjávarfang er nánast allt flutt út og selt á alþjóðlegum markaði þar sem keppt er við sjávarfang frá öllum heimshornum.

Vegna smæðar á þeim markaði, þurfa íslensk sjávarútvegsfyrirtæki að laga sig að þeim aðstæðum sem einstakir markaðir bjóða. Verð á íslenskum fiski verður ekki sett án tillits til þessa – verðið tekur mið af samkeppninni. Innlendri hækkun á kostnaði verður ekki velt út í verð sjávarafurða. Í kórónuveirufaraldrinum hefur þetta orðið að stærra áhyggjuefni en alla jafna. Beggja vegna Atlantshafs hefur fjármunum Evrópusambandsins, einstakra ríkja þess og Bandaríkjanna verið varið í stuðning við sjávarútveg á þessum svæðum. Ríkisstyrkir á þessum svæðum eru raunar ekki nýtilkomnir, en vegna faraldursins var þar bætt nokkuð í. Sem dæmi má nefna að í Póllandi hafa ESB og pólska ríkið sameiginlega lagt til rúmlega 710 milljónir evra til sjávarútvegs þar í landi á tímabilinu 2014-2020. Hefur það verið gert í gegnum European Maritime Fisheries Fund. Sambærilega sögu má segja af öðrum ríkjum Evrópusambandsins. Pólland er hér sérstaklega nefnt enda hafa pólskar fiskvinnslur sótt í auknum mæli í íslenskan fisk til vinnslu þar í landi. Við þessa aðila er íslenskur sjávarútvegur að keppa.

Kerfið sem við höfum búið við í sjávarútvegi gerði fyrirtækjunum auðveldara um vik að bregðast við.

Veruleikinn er allt annar hér á landi – enginn fjárhagslegur stuðningur hefur verið veittur og eftir honum hefur ekki verið óskað. Þessi staðreynd hefur ekki farið hátt og sú umræða er til muna fyrirferðarmeiri, að íslenskur sjávarútvegur greiði ekki nægilega mikið í ríkissjóð. Í þeirri umræðu mætti þetta samhengi hluta oftast liggja til grundvallar; hvernig tryggja megi samkeppnishæfni þess burðarstólpa efnahagslegrar hagsældar sem íslenskur sjávarútvegur sannanlega er. Hvernig megi tryggja aukna verðmætasköpun og þann-

ig stærra framlag fyrir þjóðarhag. Svarið liggur að sjálfsögðu í þeim rekstrarskilyrðum sem íslensk stjórnvöld búa atvinnugreininni. Betur þarf að huga að þeim skilyrðum.

En þá aftur að veirunni vondu. Sú þróun sem átt hefur sér stað í íslenskum sjávarútvegi á undanförunum áratugum gerði það að verkum að vel tókst til við að mæta úrlausnarefnum vegna COVID-19. Það er ákveðin saga þar að baki sem kannski blasir ekki við öllum. Kerfið sem við höfum búið við í sjávarútvegi gerði fyrirtækjunum

auðveldara um vik að bregðast við. Sveigjanleiki er til staðar í veiðum, virðiskeðjan er samþætt og fyrirtækin hafa mörg hver sterkan efnahagsreikning. Þetta þrennt má telja meginforsendu þess að sjávarútvegur hefur stigið ölduna á erfiðum tíma.

Þegar horft er nokkra áratugi aftur í tímann sést að sjávarútvegur hefur staðið ýmislegt af sér. Netbóluna, bankabóluna og nú COVID-19. Það skjól sem sjávarútvegur getur veitt má vonandi nýta til að byggja hér upp fleiri stöndugar, gjaldeyris-skapandi atvinnugreinar.

Samkeppnishæfni, störf og verðmætasköpun

Pétur Blöndal
framkvæmda-
stjóri Samáls

Þetta hefur verið viðburðaríkt og krefjandi ár í áliðnaði. Sem betur fer hefur gengið vel að tryggja öryggi starfsfólks á þessum fjölmennu vinnustöðum á tímum heimsfaraldurs og um leið hefur framleiðslan gengið snurðulaust fyrir sig. Mikið er í húfi. Áliðnaður er ein af meginstöðum íslensks efnahagslífs og aldrei sést það betur en þegar gefur á bátinn – sagan sýnir jú að öflugum iðnrikjum gengur betur en öðrum að standa storminn af sér.

Forsendan er samkeppnishæfni
Nú þegar þjóðarbúið hefur orðið fyrir þungu höggi verður stærsta verkefnið að sporna við atvinnuleysi og koma hjólam atvinnulífsins aftur af stað. Til að standa undir störfum þarf verðmætasköpun og forsenda þess að fyrirtæki skapi

verðmæti er samkeppnishæfni.

Mikið hefur verið rætt um rekstrarskilyrði áliðnaðar með hliðsjón af orkuverði og skyldi engan að undra, þar sem mjög hefur þrennt að rekstrinum og á það raunar einnig við um kísilframleiðslu og gagnaversiðnað. Vart þarf að orðlengja, að til þess að orkusækinn iðnaður blómstí til langrar framtíðar hér á landi, þarf að tryggja samkeppnishæft rekstrarumhverfi. Áfangi á þeirri vegferð er endurskoðun flutningskostnaðar sem ýtt hefur verið úr vör af iðnaðarráðherra.

En það segir sína sögu að á sama tíma og er til skoðunar að loka álveri hér á landi er Norsk Hydro að endurræsa annan kerskála álvers í Husnes í Noregi sem lokað hefur verið í rúman áratug og segir ákvörðunina byggjast á endurgreiðslum norskra stjórnvalda á ETS-hluta raforkuverðsins. Útlit er fyrir að þær hækkir verulega næsta áratug og ef ekkert er að gert muni það grafa enn frekar undan samkeppnisstöðu áliðnaðar hér á landi.

Burðarás nýsköpunar

Stundum vill framleiðsluiðnaður gleymast þegar horft er til vaxtar-sprota í samfélaginu. Álver fjár-

resta fyrir að jafnaði um fjóra til fimm milljarða á ári, enda þarf stöðuga nýsköpun og þróun til að efla samkeppnisstöðu þar sem verð ræðst á heimsmarkaði. Síðustu áratugi hefur áliðnaður einmitt verið burðarafi stórra fjárfestinga og byltingarkenndrar nýsköpunar, ekki aðeins í eigin rekstri heldur einnig hjá hundruðum fyrirtækja sem byggja rekstrargrundvöll sinn á viðskiptum við álverin.

Skemmt er að minnast 60 milljarða fjárfestingar Rio Tinto í álver-

inu í Straumsvík, þeirrar stærstu fráhruni. Þá var framleiðslan aukin og næsta skref stigið í virðiskeðjunni – nú eru þar eingöngu framleiddar stangir með sérhæfðum málmblöndum fyrir hundruð viðskiptavina. Nýverið lýsti svo Norðurál yfir áhuga á að ráðast í 14 milljarða fjárfestingarverkefni í nýjum steypuskála, en forsendan er að samið verði um raforku til langs tíma. Slíkt fjárfestingarverkefni myndi styrkja grundvöll fyrirtækisins, treysta stöðir klasans á Grundartanga og

Stundum vill framleiðsluiðnaður gleymast þegar horft er til vaxtarsprota í samfélaginu.

yrði mikilvæg innspýting í efnahagslífið þegar mest liggur við.

Góðu tíðindin eru vaxandi eftirspurn er eftir áli á heimsvísu, enda hefur það marga kosti sem nýtast í baráttunni í loftslagsmálum. Það er léttur en sterkur málmur og dregur því úr orkunotkun bifreiða, það einangrar vel og lengir þannig endingartíma matvæla og bætir orkunýtingu bygginga, það tærist ekki og má endurvinna aftur og aftur án þess það tapi upprunalegum gæðum. Svo er það vel mótanlegt, hvort sem það er álpappir, simar eða geimflaugar. Það er jú umbreytingin sem skapar verðmæti. Guðrún Hafsteinsdóttir orðaði það ágætlega á Iðnþingi þegar hún rifjaði upp að Jesús breytti vatni í vín. „Það er það sem iðnaður gerir alla daga.“

Birtir til með bóludefni

Katrín Júlíusdóttir
framkvæmda-
stjóri Samtaka
fjármálafyrirtækja

Við erum velflest orðin langeyg eftir því að hjarðónæmi náist og samskipti við okkar nánustu geti komist í eðlilegt horf. Þetta ár hefur verið ein samfelld áskorun á öllum sviðum þar sem reynt hefur á samfélagslega innviði og persónulegt úthald okkar. Þessu höfum við öll fundið fyrir. Hinum efnahagslegu áhrifum heimsfaraldursins hefur þó verið misskipt. Við því hefur verið brugðist með margvíslegum hætti og á nýju ári er mikilvægt að gæta þess að í viðspyrnunni fram undan verði allir með.

Hraðferð í skjól

Fjármálafyrirtæki brugðust

Nauðsynlegt verður að auka fjárfestingu hratt og örugglega á nýju ári og styðja þannig við atvinnusköpun og bætt lífskjör almennings.

skjótt við til að mæta efnahagslegum áhrifum heimsfaraldursins á heimili og fyrirtæki og komust að tímabundnu samkomulagi um greiðslufresti á lánum fyrirtækja strax í mars. Byggði fyrirkomulagið á því markmiði að tryggja skjóta afgreiðslu á miklum óvissu-

tímum. Gekk fyrirkomulagið vel á gildistíma samkomulagsins og voru tæplega tvö þúsund fyrirtæki með um 17% fyrirtækjaútlána og ríflega fjögur þúsund heimili með greiðsluhlá á sínum lánum þegar mest var á vordögum. Fækkað hefur verulega beiðnum um greiðsluhlá og hefur fyrirtækjum með greiðslufresti fækkað í þrjú hundruð og tuttugu og heimilum í sex hundruð. Fjármálafyrirtækin leggja mikla áherslu á að vinna með sínum viðskiptavinum að því að koma þeim í gegnum tekjumissi og inn í viðspyrnunna sem við sjáum fram á að geti hafist á nýju ári.

Stafræn fjármálaþjónusta

Fjármálafyrirtækin hafa um langt skeið verið leiðandi í stafrænu þjónustuframboði. Þau voru því vel undir það búin að vinna með sínum viðskiptavinum á tímum samkomubanns. Stærsti hluti beiðna um greiðslufresti var afgreiddur í samkomubanni og nýstárlegum leiðum beitt við afgreiðslu þeirra með miklum tímasparnaði fyrir

alla hlutaðeigandi. Þar skipti miklu máli ákvörðun Alþingis um að heimila rafræna afgreiðslu skilmálabreytinga með samþykkt bráðabirgðaákvæðis þar um. Er nú unnið að því að þessi rafrænu ferlar verði varanlegir.

Mikilvæg úrræði stjórnvalda og fjármálafyrirtækja

Stjórnvöld líkt og fjármálafyrirtæki hafa gripið til margvíslegra skaðaminnkandi úrræða fyrir þá sem hafa orðið fyrir mesta efnahagslega högginu af heimsfaraldrinum. Veitt hafa verið tæplega 900 stuðningslán af fjármálafyrirtækjum með 85-100% ábyrgð ríkissjóðs eftir fjárhæðum. Þá hafa úrræði á borð við hlutabótaleið, stuðning við greiðslu launa á uppsagnarfresti, lokunarstyrki, heimild til úttekta séreignarsparnaðar og fleira mykt áfallið. Veruleg lækkun vaxta hefur einnig skipt miklu og leitt til mikillar lækkunar á greiðslubyrði heimila.

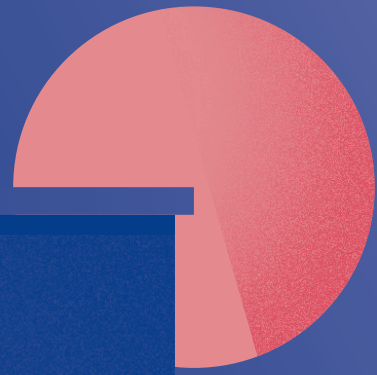
Útlán á tímum heimsfaraldurs

Útlán vegna fasteignakaupa hafa

aukist hratt á undanförunum mánuðum. Heimilin eru jafnframt að endurfjármagna húsnæðislán sín í töluverðum mæli og nýta sér hagstæðari kjör sem nú standa til boða. Stafrænar lausnir hafa jafnframt gert þennan feril einfaldari. Því er ljóst að heimilin fylgjast vel með og hika ekki við að breyta lánaformi og skipta um lánveitanda eftir efnum og aðstæðum hverju sinni. Efnahagssamdráttur og aukin óvissa hefur á móti dregið úr eftirspurn fyrirtækja eftir lánum. Nauðsynlegt verður að auka fjárfestingu hratt og örugglega á nýju ári og styðja þannig við atvinnusköpun og bætt lífskjör almennings.

Fjármálafyrirtækin standa traustum fótum og eru vel fjármögnuð. Þau munu því gegna lykilhlutverki í þeirri viðspyrnu sem fram undan er þegar draga fer úr óvissu. Á nýju ári mun birta til með bóludefni – þá verður enn mikilvægara en áður að stjórnvöld leiði samtal við atvinnulíf og verkalyðshreyfingu til að tryggja vel heppnaða viðspyrnu.

Fyrirtækjatorg Arion banka í Borgartúni 19

Við höfum flutt fyrirtækjaþjónustu bankans fyrir lítil og meðalstór fyrirtæki, sem áður var í Borgartúni 18, í nýtt húsnæði í höfuðstöðvum bankans í **Borgartúni 19**. Svæðið hefur fengið nafnið Fyrirtækjatorg.

- Á Fyrirtækjatorgi eru þægindi og sveigjanleiki fyrir viðskiptavinum, gesti og starfsfólk í fyrirrúmi.
- Fyrirtækjatorg býður upp á fjölbreytt rými með aðstöðu fyrir mismunandi þarfir, hvort sem það er almenn afgreiðsla, fundarhöld eða kaffispyll.
- Sérfræðingar okkar veita sem fyrr núverandi og nýjum viðskiptavinum í öllum greinum atvinnulífsins framúrskarandi ráðgjöf og þjónustu.
- Innkashólf fyrir uppgjör fyrirtækja sem áður var í Borgartúni 18 hefur verið flutt í Borgartún 19 og er staðsett við aðalhurð.

Ennþá er lokað fyrir heimsóknir og við leggjum áherslu á tímabókanir fyrir fundi. Hafðu samband í síma **444 7000** eða á **fyrirtaeki@arionbanki.is**.

Bless 2020

Svanhildur Hólm Valsdóttir
framkvæmda-
stjóri Viðskipta-
ráðs Íslands

Þetta ár. Það er svo margt sem hægt er að segja um það. Fyrst og síðast hefur það verið óvenjulegt og reynt á þolrifin á ýmsan máta. En þrátt fyrir allt hefur þetta ár kennt mér þakklæti. Ekki síst vegna þess að við höfum borið gæfu til þess að forðast popúlisma og ófgar. Íslenskt samfélag hefur staðið saman í gegnum þetta ástand og gert það með ótrúlegu jafnaðargeði og í raun með miklu æðruleysi. Skilaboðin sem gefin voru út í upphafi, um að við værum öll í þessu saman, að gera skyldi meira en minna og að brugðist yrði við eftir því sem aðstæður breyttust, hafa skipt miklu.

Það er ekki þar með sagt að þetta hafi verið auðvelt. Atvinnuleysi í sögulegum hæðum, heil atvinnugrein í dvala og atvinnurekendur að takast á við algjörlega nýjar aðstæður á vinnustöðum. Ekki hentar öll starfsemi til heimavinnu og sóttvarnahólf urðu allt í einu eitt helsta tólið til að halda rekstri gangandi.

Já, þetta ár hefur verið lærdómsríkt og meðal þess sem ég hef lært er að skrýtnir hlutir venjast. Að grímur séu staðalbúnaður og að það verði ósjálfrátt viðbragð að skima eftir sprittbrúsanum í öllum verslunum. Og talandi um verslun, netverslun er sennilega einn af sigurvegurum ársins. Það eru því vonbrigði að stjórnarflokkunum takist ekki að afgreiða frumvarp dómsmálaráðherra um að leyfa íslenska netverslun með áfengi til jafns við erlenda.

Það má búast við að eitt af hitamálum kosningaársins 2021 verði hvenær og hvernig ríkið stigi til baka.

Það er ýmislegt sem má nefna úr íslensku viðskiptalífi þetta erfiða ár. Eitt af stóru málunum var vel heppnað hlutafjárútboð Icelandair í haust, sem fór fram úr björtustu vonum. Við munum þurfa á öflugri ferðaþjónustu að halda til að rífa upp hagvöxtinn og þar skipta greiðar flugsamgöngur öllu. En þrátt fyrir að við treystum áfram á hefðbundnar atvinnugreinar, verður reynslan af þessari kreppu vonandi til þess að við leggjum enn meiri áherslu á rannsóknir, þróun og nýsköpun til þess að fjölga stöðunum undir íslensku efnahagslífi. Í því samhengi er gaman að minnast á fyrirtæki sem fáir höfðu heyrt um í upphafi þessa árs, íslenska nýsköpunarfyrirtækið Controlant. Controlant hefur á rúmum áratug farið úr því að vera hugmynd í 17 milljarða fyrirtæki sem gegnir lykilhlutverki við að dreifa bóluefni við kórónuveirunni um heiminn.

Það má sem sagt segja ýmislegt um þetta ár. Kannski var það öðru fremur ár ríkisins. Það var alls staðar. Að styrkja, lána peninga, greiða hlutabætur, grípa rekstur í frjálsu falli, banna og leyfa á vixl, ákveða fjöldatakmörk og fjarlægð milli fólks. En það sem við þurfum að hafa í huga er að þetta er óvenjulegt og má ekki verða venjulegt. Aðstoð hins opinbera var og er vissulega enn nauðsynleg, enda mun hún stytta tilhlaupið að næsta hagvaxtarskeiði. Vonandi gera þó flestir sér grein fyrir að sjóðir hins opinbera eru ekki ótæmandi – og hver greiðir reikninginn á endanum. Og þótt úrræðin eigi að renna út má samt sem áður búast við að eitt af hitamálum kosningaársins 2021 verði hvenær og hvernig ríkið stigi til baka.

Að síðustu verð ég að nefna að ef þetta ár hefði verið bíómynd hefði ég ekki keypt miða.

FRÉTTABLAÐIÐ/SIGTRYGGUR ARI

Hneppt í heimatilbúna fjötra

Sigurður Hannesson
framkvæmda-
stjóri Samtaka
iðnaðarins

Vinumarkaðurinn og sú umgjörð sem stjórnvöld skapar fyrirtækjum ræður úrslitum um það hvort hér verður velmegun eða ekki.

Í upphafi árs voru óveðursský yfir Íslandi og það var áður en kórónuveiran skall á. Enn vofa óveðursskýin yfir landinu.

Verkalýðshreyfingin situr hjá
Í ár höfum við upplifað mesta efnahagsáfall í lýðveldissögunni. Um þessar mundir hækka laun samt sem áður á sama tíma og atvinnuleysi er í sögulegu hámarki. Verkalýðsforystan stendur fast við boðaðar launahækkanir nú um áramótin og virðist ekki sjá ástæðu til þess að verja störf í landinu með því að draga í land.

Fyrirtækin þurfa að hagræða í enn ríkari mæli þannig að boðaðar launahækkanir nú hvetja til aukins atvinnuleysis og vandinn eykst. Þessir fjötrar eru heimatilbúnir og þá verður að leysa.

Ryðjum hindrunum úr vegi
Á sama tíma þarf að hlúa að rótgrónari atvinnugreinum. Stjórnvöld hafa að mörgu leyti staðið sig vel í því að ryðja hindrunum úr vegi en mikið verk er enn óunnið.

Samkeppnishæfni er nokkurs konar heimsmeistaramót þjóða í lífsgæðum og þar skipta fjórir þættir meginmáli, menntun, innviðir, nýsköpun og starfsumhverfi. Bylting er að eiga sér stað varðandi iðnnám og metnaður er fyrir því að menntakerfið styðji við vöxt hugverkaðnaðar. Umgjörð nýsköpunar hefur batnað verulega, sérstaklega á þessu ári og styður það við fjórðu stöðina. Auknu fjármagni hefur verið varið til innviðauppbýggingar en innviðir landsins hafa verið fjársveltir um marga ára skeið. Regluverkið hér á landi er óþarflega íþyngjandi og starfsumhverfi fyrirtækja því ekki sem best verður á kosið. Með líkingu má segja að okkar fólk sé sent í keppnina með 30 aukakíló á

bakinu og við skiljum ekki í því að það komi ekki á sama tíma í mark og erlendir keppinautar. Þarna eru heimatilbúnir fjötrar sem þarf að leysa og spilar ríkisvaldið lykilhlutverk í því.

Látum hugvitið blómstra
Efnahagsleg framtíð Íslands ræðst af því hversu hratt tekst að efla hugverkaðnað, fjórðu stöðina, á sama tíma og hlúð er að því sem fyrir er, enda er vöxtur leiðin fram á við en ekki aukin skattlagning. Þannig verða til eftirsótt störf og aukin verðmæti til að standa undir lífsgæðum landsmanna. Hugverkaðnaður byggir fyrst og fremst á mannauði en ekki á náttúruauðlindum eins og hinar útflutningsstöðirnar þrjár.

Með umbótum á síðustu árum hafa stjórnvöld gert jarðveginn frjóan og frumkvöðlar hafa sáð fræjum í þann frjóa jarðveg. Meira þarf til og ganga verður hreint til verks. Þessi uppbygging má ekki biða.

Endurkoma einstaklinga á hlutabréfamarkað

Magnús Hardarson,
forstjóri Kaup-
hallarinnar

fjöldinn tvöfaldast, þökk sé, að stóru leyti, útboði Icelandair. Í útboðinu höfðaði Icelandair ekki einungis til fagfjárfesta heldur alls almennings og uppskar eftir því. Útboðið sýndi vel, á ögurstundu, styrk þess að vera skráð félag með aðgang að miklum fjölda fjölbreytilegra fjárfesta.

Sökum COVID var framan af ári gríðarleg óvissa og mikill bölmóður á hlutabréfamarkaði, hér sem annars staðar. Þegar verst lét síðla mars hafði Úrvalsvísitalan lækkað um fjórðung frá áramótum. Vaxtalækkanir Seðlabankans, efnahagsaðgerðir ríkisstjórnarinnar, seigla marga fyrirtækja og jákvæð tíðindi af bólu-efnum seint á árinu snéru dæminu við og Úrvalsvísitalan hefur nú hækkað um 20% á árinu.

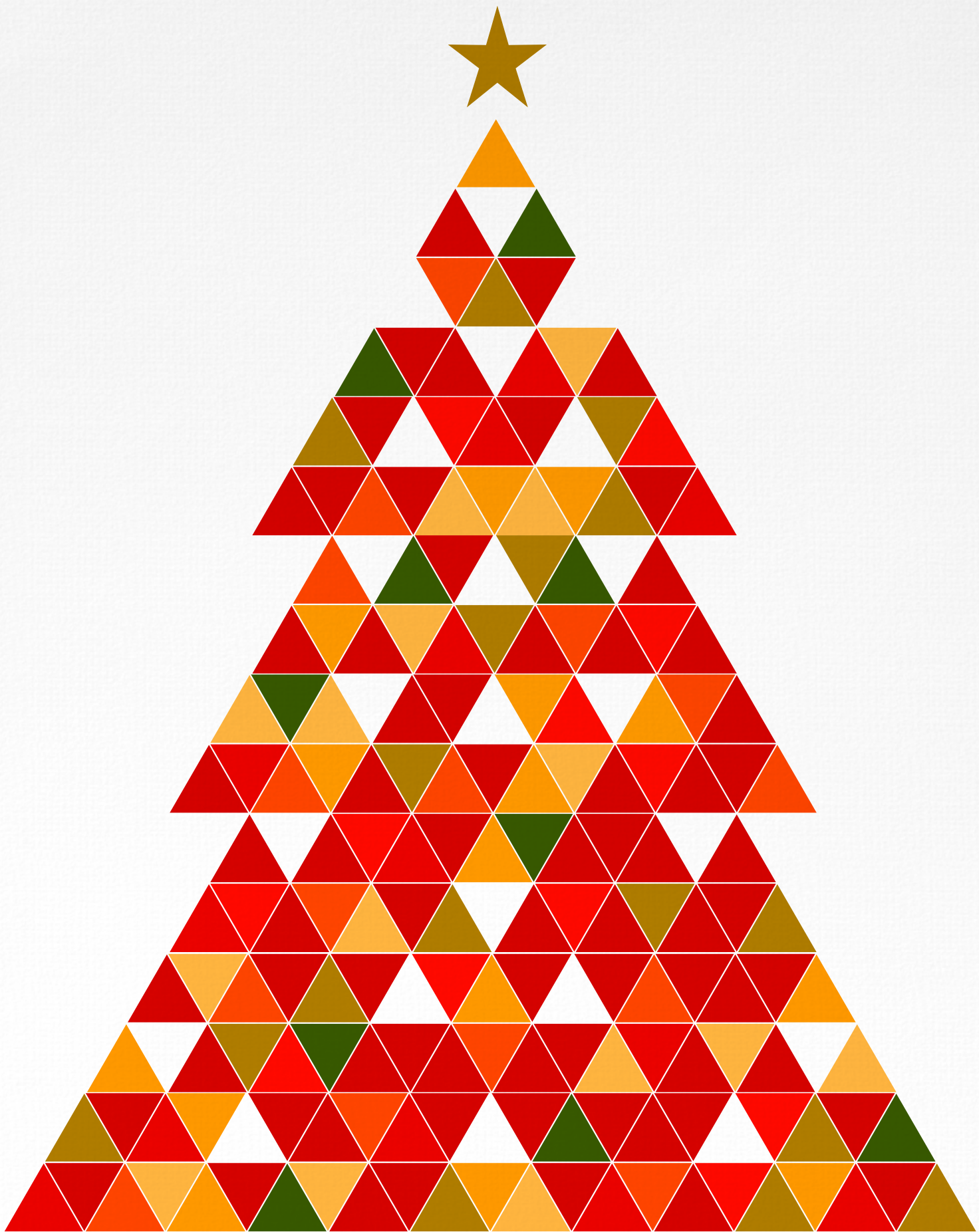
Þessar óvenjulegu markaðsaðstæður höfðu vafalítið letjandi áhrif á nýskráningar og á endanum var ekkert nýtt félag skráð á árinu, sem voru vissulega vonbrigði. Þegar svartsýnin var sem mest og hluta-

bréfavorð sem lægst í vor kom ekki á óvart að félög væru í biðstöðu. En þegar markaðir tóku við sér á síðari hluta ársins er líklegt að félög hafi vanmetið tækifæri í skráningu á markað. Þessu til rökstuðnings má nefna að skráð félög öfluðu samtals um 29 milljarða á markaði í haust. Þá var bylgja nýskráninga eftir sumarið í hinum þremur kauphöllum Nasdaq á Norðurlöndunum, þar sem staðan á markaði var svipuð og hér. Þar voru 78 á félög skráð á árinu eða 15 fleiri en í fyrra.

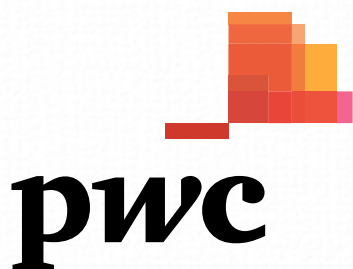
Mér virðist að fram undan séu skýr kaflaskil á íslenskum hlutabréfamarkaði. Ríkisstjórnin stefnir á að selja hlut í Íslandsbanka og skrá bankann í maí en slík skráning myndi verða mikill hvalreki fyrir markaðinn. Þá hefur leið smærri og millistórra félaga á markað verið greidd með lagabreytingu sem léttir á upplýsingagjöf félaga sem sækja sér innan við 8 milljónir evra í almennu útboði. Þetta dregur úr

kostnaði og ætti að verða til hagsbóta fyrir hin fjölmörgu efnilegu vaxtarfyrirtæki í nýsköpun sem geta notið góðs af markaðnum til að knýja vöxt.

Sömuleiðis eru horfur á aukinni þátttöku bæði einstaklinga og erlendra fjárfesta á markaðnum sem styrkja myndi eftirspurn og verðmyndun. Taka íslenska markaðarins inn í vísitölur hjá alþjóðlega vísitölufyrirtækinu MSCI sem tekur gildi í vor og nýleg nútíma- væðing uppgjörskerfis Nasdaq verðbréfamiðstöðvar munu auka áhuga erlendra fjárfesta. Auk þess er líklegt að Seðlabankinn og löggjafinn muni liðka frekar fyrir aðkomu þeirra. Áhugi almennings á hlutabréfafjárfestingum fer vaxandi. Viðvarandi lágt vaxtastig og nýsamþykkt lög sem tvöfölduðu og útvíkkuðu fri- tekjumark vaxtatekna til söluhagnaðar og arðgreiðslna frá skráðum félögum munu vafalítið auka áhuga almennings enn frekar.

Gleðileg jól og komdu fagnandi 2021

PwC | Sími 550 5300 | www.pwc.is

PwC velur á hverju ári eitt málefni til að styðja sérstaklega.
Í ár var ákveðið að styðja við Hjálparstarf Kirkjunnar með fjárframlagi nú í aðdraganda jóla.

Reykjavík | Akureyri | Húsavík | Hvolsvöllur | Vestmannaeyjar | Selfoss | Reykjanesbær

SKOÐUN

Þorsteinn Friðrik Halldórsson

Dreifstýring á dagskrá 2021

Kórónukreppan, og allt sem hún hefur í för með sér, krefur samfélagið um sjálfs-skoðun á mörgum sviðum. Skyndilega er áriðandi að taka á málum sem annars hefðu fengið að vera óáreitt um einhverja hríð. Þetta á sérstaklega við um mótun á framtíðarsýn fyrir lífeyriskerfið.

Á þessu ári má telja að minnsta kosti þrjú stór mál sem vekja okkur til umhugsunar um stærð og umgjörð lífeyriskerfisins. Fyrst má nefna hlutafjárútböð Icelandair Group en fjármögnun flugfélagsins var algjörlega háð aðkomu lífeyrissjóða þrátt fyrir óvanta og ánægjulega umframspurn frá almennum fjárfestum. Í umræðu um aðkomu lífeyrissjóðanna var meðal annars vísað til þess að árangursrík fjármögnun Icelandair hefði jákvæð áhrif á eignasöfn sjóðanna til lengri tíma lítið. Hagsmunir sjóðfélaga hvers og eins lífeyrissjóðs væru þannig samtvinnuðir þjóðarhagsmunum. Heldur þessi röksemd vatni? Því er ekki auðsvarað.

Sama gildir um áhugaleysi lífeyrissjóða á skuldabréfum ríkissjóðs sem er sagt hafa átt þátt í að þrýsta ávöxtunarkröfu bréfanna upp á við. Því hefur verið haldið fram að hagkvæm fjármögnun ríkissjóðs á næstu árum, sem er meðal annars háð eftirspurn lífeyrissjóða, hafi jákvæð áhrif á eignasöfn þeirra þegar fram í sækir. Kann að vera, en þarna er heldur langt seilt.

Þriðja málið eru tilmæli Seðlabanka Íslands til lífeyrissjóða um að þeir gerðu hlé á erlendum fjárfestingum sínum til að „viðhalda þjóðhagslegum stöðugleika“ á sama tíma og erlendar hlutabréfavitölur voru á miklu flugi.

Lífeyrissjóðum er skylt að taka sjálfstæðar ákvarðanir með hagsmuni sjóðfélaga sinna í fyrirrúmi. Þannig á heilbrigð lífeyriskerfi að vera. Aftur á móti eru sjóðirnir orðnir svo umfangsmiklir að niðurstöður í málum þar sem miklir þjóðarhagsmunir eru í húfi velta í raun, eins og dæmin hér að ofan sýna, á samstilltu átaki lífeyrissjóða sem er þó óheimilt að eiga viðtækt samráð. Þetta minnir um margt á flókið leikjafræðivandamál.

Með öðrum orðum er stærðin til trafala. Lífeyrissjóðirnir, sem „hafa nánast einokun á skyldu-sparnaði íslenskra launþega“ eins og fjármálaráðherra komst að orði, eru ómissandi í stórum fjármögnunarverkefnum. Mörkin milli hagsmuna sjóðfélaga og viðtækari hagsmuna verða óskýr og umræðan um fjárfestingarákvarðanir getur orðið pólitísk.

Þessi staða er ekki til þess fallin að viðhalda því trausti sem fólk ber til kerfisins og stjórnendur sjóðanna hafa staðið undir. Dreifðari ákvarðanatöku í fjármálakerfinu, í því skyni að stuðla að heilbrigðara umhverfi fyrir fjármögnun, er mál sem þarf að setja á dagskrá á árinu 2021.

ÞJÓNUSTA

Guðjón Ó

VISTVÆNA PRENTSMÍÐJAN

Sími 511 1234 • www.gudjono.is

Metfjöldi viðskipta í desember

Tölf ára gamalt met var slegið í fjölda viðskipta á hlutabréfamarkaði á einni viku í viku 50, 7.-11. desember. Vikan á eftir var sú sjöunda stærsta frá 2008. Þetta kemur fram í gögnum sem Markaðurinn bað Kauphöllina að taka saman.

„Ég held að þetta sé forsmekkurinn af því sem koma skal,“ segir Magnús Harðarson, forstjóri Kauphallarinnar. Hann gerir ráð fyrir því að almenningur muni halda áfram að fjárfesta í hlutabréfum á nýju ári og að erlendir fjárfestar komi þegar liður á vorið.

Magnús Harðarson, forstjóri Kauphallarinnar

Mest voru viðskipti með hlutabréf Icelandair á umræddu tímabili í desember eða í 68 prósentum tilvika í viku 50 og 52 prósentum tilvika vikuna á eftir. Fjöldi viðskipta í fyrri vikunni var 3.427 og 1.962 í seinni vikunni. Aldrei hafa verið meiri viðskipti í Kauphöllinni í einum mánuði með nokkurt félag.

Magnús segir spila inn í mikil viðskipti að á sama tíma og almenningur sé að fjárfesta í auknum mæli í hlutabréfum bárust jákvæð tíðindi afbóluþefni gegn COVID-19. – hvj

29.12.2020

Ef eftirlitsstofnanir finna hjá sér löngun til að lina tókin, en leyfa í staðinn dýnamík og tilraunir í auknum mæli, mun það leysa úr læðingi grósku á hárréttum tíma.

Orri Hauksson, forstjóri Símans.

LJÓSABLAÐIÐ 2020

ÁRLEGT TÍMARIT LJÓSSINS ER NÚ KOMIÐ ÚT!

Við bjóðum þjóðinni allri að skyggjast bakvið tjöldin hjá Ljósinu, kynnst fólkinu, starfinu og gleðinni sem ríkir á Langholtsveginum.

Skannaðu QR merkið með myndavélinni í símanum til að lesa Ljósablaðið 2020 eða smelltu þér á www.ljosid.is

